

HRVATSKI VOJNIK

Broj 103. Godina III. 15. rujna 2006.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

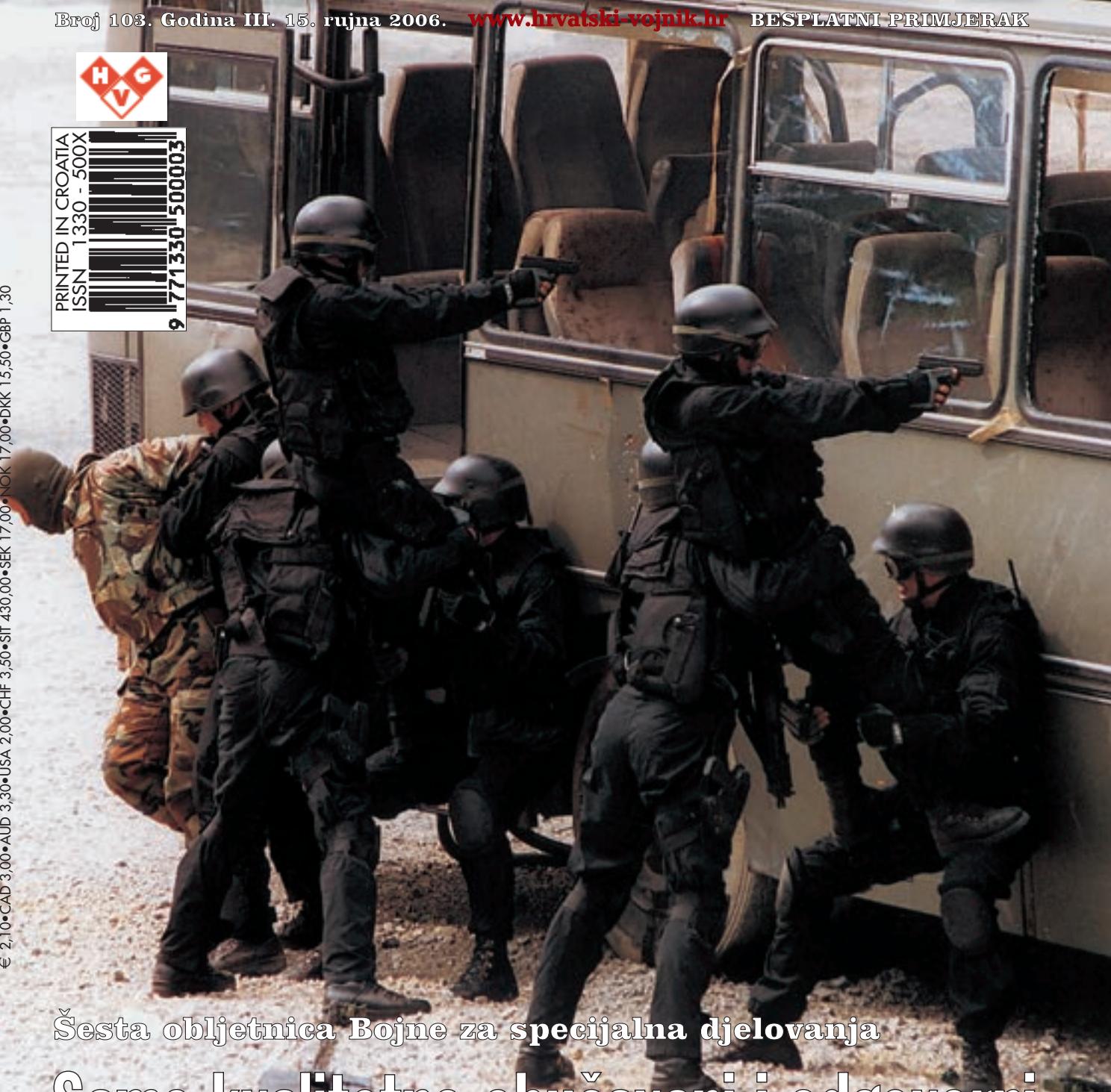
PRINTED IN CROATIA

ISSN 1330 - 500X

9

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • SEK 17,00 • CHF 3,50 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Šesta obljetnica Bojne za specijalna djelovanja

Samo kvalitetno obučavani i odgovorni vojnici mogu u najteže zadaće

Razvoj opreme za vojnika budućnosti

Tijekom kolovoza su obavljena uspješna testiranja opreme za vojnika budućnosti koja se za potrebe američke vojske razvija u sklopu programa Future Force Warrior. Program vodi središte za tehnološki razvoj opreme Natick Soldier Center, a glavni integrator svih pod-sustava je tvrtka General Dynamics C4 Systems.

Program Future Force Warrior jedan je od najvažnijih tehnoloških i razvojnih programa američke vojske. Cilj mu je integrirati najbolje dostupne tehnologije kako bi se povećala borbeno učinkovitost vojnika pojedinca i malih postrojbi.

Tijekom nedavnih testiranja oprema je uspješno pokazala mogućnost umrežavanja vojnika/malih postrojbi u buduću bojišničku mrežu. Testirana oprema obuhvaća napredni radiouređaj za povezivanje u naprednu podatkovnu bojišničku mrežu, novi osobni sustav za integraciju elektroničke opreme, novi tjelesni oklop te sustav za nošenje tereta.

Isprobane su i mogućnosti naprednog ciljanja u umreženom okolišu, prikupljanje i prikaz podataka s više senzora te automatsko praćenje fiziološkog statusa svakog vojnika.

Program Future Force Warrior je na neki način logični nastavak ali i nadopuna prvog američkog programa Land Warrior koji je počeo s razvojem opreme za vojnika budućnosti. Potpuno razvijene i sazrele tehnologije iz tih programa trebale bi se operativno primjenjivati u budućem programu Ground Soldier System koji bi trebao s razvojne razine prijeći na operativno-korisničku i konačno osigurati vojnicima napredne taktičke mogućnosti.

Pripremio T. VLAŠIĆ

US Army

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morf.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlóv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

Šesta obljetnica Bojne za specijalna djelovanja

"Vaši pojedinačni uspjesi kao i uspjesi čitave postrojbe služe na čast i ponos Oružanim snagama Republike Hrvatske", rekao je ministar Rončević istaknuvši kako su pripadnici Bojne za specijalna djelovanja uvijek spremni za najteže zadaće...

Strana 4***U Splitu održan 3. međunarodni NATO / PfP simpozij "Multinacionalne postrojbe vojne policije u međunarodnim operacijama podrške miru"***

"Ovaj simpozij je važan korak u shvaćanju uloge i zadaća vojne policije u međunarodnom okruženju i djelovanju u multinacionalnim postrojbama i trebalo bi pridonijeti unapređenju međusobne suradnje", istaknuo je na otvaranju komodor Ante Urlić

Strana 7***U Cavtatu održana međunarodna NATO konferencija logističara***

"Gledajući prezentaciju o reformama u vašoj vojsci vidio sam vaš ambiciozan plan da se priđužite članstvu u NATO-u 2007./2008. Ovaj seminar na najbolji je način potvrdio da ste spremni za NATO", rekao je načelnik stožera JFC general pukovnik Jean Pierre Bovy

Strana 8***Prema demokraciji ili nestabilnosti?***

Proces tranzicije političke moći s iračkih sunita na većinske šijite praćen je nasiljem koje prijeti prerasti u opći građanski rat. Procjenjuje se da je do proljeća 2006. poginulo blizu četrdeset tisuća iračkih civila, što u svakom slučaju po broju žrtava postaje jedan od najtežih oružanih sukoba vođen posljednjeg desetljeća

Strana 20

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

**Šesta obljetnica
Bojne za specijalna djelovanja**

Samo kvalitetno obučavani i odgovorni vojnici mogu u najteže zadaće

"Vaši pojedinačni uspjesi kao i uspjesi čitave postrojbe služe na čast i ponos Oružanim snagama Republike Hrvatske", rekao je ministar Rončević istaknuvši kako su pripadnici Bojne za specijalna djelovanja uvijek spremni za najteže zadaće, te da upravo spremnost i sposobljenost najviše pridonose našem približavanju euroatlantskim asocijacijama

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Unazočnosti ministra obrane Berislava Rončevića i načelnika GSOSRH-a generala zbora Josipa Lucića te brojnih drugih visokih uzvanika Bojna za specijalna djelovanja obilježila je 8. rujna u delničkoj vojarni "Drgomalj" svoju šestu obljetnicu.

■ Ministar obrane Berislav Rončević obavio je pregled svečanog stroja

Svečanost je počela misom u župnoj crkvi Svetog Ivana Krstitelja u Delnicama koju je predvodio generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić, a potom je nastavljena nizom prigodnih aktivnosti u delničkoj vojarni "Drgomalj" gdje je Bojna smještena.

Iako Bojna obilježava tek šestu obljetnicu, ta elitna postrojba hrvatske vojske nastala je spajanjem djelatnika Središta za posebne borbene vještine iz Šepurina i 1. HG Zdruga u samim počecima Domovinskog rata. Naime, njezinu okosnicu čine pripadnici hrvatske vojske koji su proizašli iz Domovinskog rata i koji su bili u sastavu specijalnih i izvidničkih postrojbi i gardijskih brigada. Danas je BSD jedna od najboljih postrojbi, a njezini su pripadnici obučeni i spremni za najteže zadaće. Tako su pripadnici Bojne između ostalog osposobljeni za ubacivanje i izvlačenje snaga iz neprijateljske pozadine i to zrakom, vodom i kopnom, antiteroristička djelovanja, zaštiti VIP osoba, provedbu specijalnih djelovanja u vojnim i nevojnim operacijama, kao i za pružanje pomoći u elementarnim nepogodama i prirodnim katastrofama.

Uz to što postrojba za svoje potrebe provodi niz specijalističkih obuka, alpinističku, obuku skijanja, snajpersku, ronilačku i druge u njih se obučavaju i pripadnici drugih postrojbi OS-a.

"Pripadnici BSD-a osposobljeni su za operacije na kopnu, moru i zraku, u svim meteorološkim uvjetima i na svim terenima", rekao je zapovjednik BSD-a brigadir Nikola Županić te se ukratko osvrnuo na aktivnosti Bojne u proteklom razdoblju. Pripadnici postrojbe su tako sudjelovali na velikom broju međunarodnih natjecanja na kojima su ostvarivali zapažene rezultate, a uspješno sudjelovanje na međunarodnim vojnim vježbama i zajedničkim uvežbavanjima s pripadnicima specijalnih postrojbi drugih zemalja najbolje svjedoči o sposobnosti pripadnika ove postrojbe. Naravno tu je i sudjelovanje njezinih pripadni-

■ Ministar Rončević je zapovjedniku BSD-a brigadiru Županiću uručio Orden reda bana Josipa Jelačića kojim ga je odlikovao predsjednik Republike. Najzaslužnijim pripadnicima postrojbe uručene su nagrade, priznanja i pohvale

ka u međunarodnim mirovnim misijama. Uz napomenu kako je obuka orientirana na interoperabilnost s drugim postrojbama članicama NATO-a, brigadir Žu-

panić je istaknuo kako će Bojna nastaviti razvijati sposobnosti za odgovor na asimetrične prijetnje kao i sposobnosti za pružanje pomoći građanskom društvu u slučaju prirodnih i ekoloških katastrofa. "Današnji pripadnici BSD-a su motivirani i odgovorni u provedbi svojih zadaća te izvrsno uvežbani i osposobljeni u svim vojnim vještina- ma, jer samo kvalitetno obučavani i odgovorni vojnici ulijevaju povjerenje i sigurnost svim

■ U sklopu obilježavanja obljetnice pripadnici BSD-a su izveli i nekoliko pokaznih vježbi

■ Visoki uzvanici u razgledanju TT zbora

građanima ove zemlje", zaključio je brigadir Županić te se zahvalio svim sadašnjim i bivšim pripadnicima Bojne na njihovom trudu i zalaganju.

Uz to što je rekao da je BSD po svojim tradicijama mnogo starija te da svoje izvore crpi iz Domovinskog rata, načelnik GS-a general Lucić je istaknuo kako je ona danas elitna postrojba HV-a s jasno određenim zadaćama te da mora čuvati najkvalitetnije i najbolje sposobnosti vojnika. "Svoju spremnost BSD prezentira na vojnim vježbama a GS je ponosan na njezin dosadašnji rad", kazao je general

Lucić te dodao kako i nadalje očekuje profesionalni rad njezinih pripadnika.

Cestitajući Bojni obljetnicu ministar obrane Berislav Rončević je istaknuo da je to jedna od najboljih postrojbi HV-a, te je izrazio nadu da se BSD više nikada neće imati priliku iskazati u svom temeljnog zadatku, odnosno obrani Hrvatske, kazavši

kako Hrvatska gradi okruženje stabilnosti i suradnje s drugim zemljama. "Provođenje velikog broja specijalističkih obuka ove postrojbe ima za cilj uskladiti ovu postrojbu s drugim postrojbama NATO saveza", rekao je ministar obrane te je dodao kako je u BSD-u uspješno provedena i reorganizacija i popuna ljudskim i materijalnim resursima i na kraju zaključio kako pojedinačni uspjesi kao i uspjesi čitave postrojbe služe na čast i ponos Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Najzaslužnijim pripadnicima postrojbe uručene su nagrade, priznanja i pohvale, a ministar Rončević je zapovjedniku BSD-a brigadiru Županiću uručio Orden reda bana Josipa Jelačića kojim ga je odlikovao predsjednik Republike Stjepan Mesić.

U sklopu obilježavanja obljetnice pripadnici BSD-a su izveli i nekoliko pokaznih vježbi i to rješavanje talačke krize, prikaz snajperista i njihove vještine, izveli su i situacijsko gađanje te su prezentirali i poznavanje borilačkih vještina. Na taj su način, osim što su cijelu svečanost učinili dinamičnom i dodatno zanimljivom, svima prisutnima pokazali da su doista spremni i obučeni i za najteže potvrate. Svečanost je završila razgledavanjem taktičko-tehničkog zbora. ■

Na koliko slobodnih dana ima pravo DVO ako obavlja službena dežurstva subotom ili nedjeljom?

U skladu s odredbom 128. Službovnika Oružanih snaga broj: PA7-47/1-92 od 20. svibnja 1992. godine dežurstvo u pravilu traje 24 sata, te osoba koja je predala dužnost dežurnog oslobađa se svih obveza u sljedeća 24 sata.

Navedena odredba ne predviđa razliku dežurstva subotom i nedjeljom u odnosu na druge dane u tjednu te tako nema ni razlike u broju korištenja slobodnih sati (dana). Dakle, ukoliko je dežurstvo bilo tijekom subote ili nedjelje u trajanju od 24 sata DVO se oslobađa svih obveza u sljedeća 24 sata.

SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE

Kada se može očekivati povećanje plaće DVO s obzirom na to da nisu rasle od 1995?

Znatnije povećanje plaće djelatnim vojnim osobama nastupilo je od 1. prosinca 2002. na temelju Uredbe Vlade RH o vrijednosti koeficijenta osobnog čina za izračun plaće djelatne vojne osobe ("NN" br. 144/02), a neznatno od 1. prosinca 2005. na temelju odluke Vlade RH o visini osnovice za izračun plaće korisnika državnog proračuna ("NN" br. 155/05)

Prema našem saznanju a u skladu s najavama Vlade RH, od 1. siječnja 2007. očekuje se povećanje osnovice za izračun plaće od 5%.

Zašto su hrvatski vojnici u Afganistanu manje plaćeni od svojih kolega npr. Njemaca, Talijana ...?

Pripadnicima Oružanih snaga RH u Afganistanu isplaćuje se terenski dodatak u iznosu od 65 eura neto po danu na temelju Odluke ministra obrane klase: 023-03/05-03/1, ur.broj: 512-01-05-112 od 7. ožujka 2005. Kolika su primanja drugih zemalja angažiranih u Afganistanu nemamo saznanja.

Kako je regulirana novčana naknada za obnašanje stražarske službe ako dočasnik na mjestu zapovjednika straže mjesечно provede 7 dana?

Dodaci na placu djelatnim vojnim osobama propisani su Pravilnikom o dodatku na placu i načinu isplate plaće ("NN" br. 6/03, 175/03 i 34/05), kojim nije posebno regulirana isplata novčane naknade za obnašanje stražarske službe.

FINANCIJSKA SLUŽBA MORH-a

Svoje upite možete slati na e-mail: hrovojnik@mohr.hr ili na fax: 01/ 4551- 852

Potpisan Sporazum o razumijevanju s Velikom Britanijom

Ministar obrane Berislav Rončević i veleposlanik Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i sjeverne Irske NJ. E. Sir John Ramsden potpisali su 12. rujna u MORH-u Sporazum o razumijevanju između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o provedbi vojnih vježbi i obuke.

Izražavajući zadovoljstvo zbog potpisivanja Sporazuma o razumijevanju ministar Rončević je rekao da je to još jedan dokaz vrlo dobrih bilateralnih aktivnosti na području obrambene i sigurnosne politike te izrazio nadu da će taj Sporazum otvoriti mogućnosti dalnjem jačanju međusobne suradnje.

Ministar Rončević se zahvalio i na potpori koju Ujedinjeno Kraljevstvo daje hrvatskim integracijskim ambicijama za EU i NATO. Da potpisivanje Sporazuma o razumijevanju potvrđuje dobru suradnju između britanskih i hrvatskih oružanih snaga, složio se i veleposlanik Ramsden. Uz to što je pozdravio veliki napredak koji je Hrvatska napravila u reformi svojih Oružanih snaga veleposlanik Ramsden je rekao i da Britanija snažno podupire hrvatsku kandidaturu za članstvo u NATO-u te da imaju dugoročan program praktične potpore.

Potpisivanju Sporazuma s hrvatske strane su između ostalih nazočili i pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku Igor Pokaz i brigadni general Mate Pađen, a u britanskom izaslanstvu uz veleposlanika Ramsdena bio je i pukovnik Mark Wentworth.

L. PARLOV

U Splitu održan 3. međunarodni NATO / PfP simpozij "Multinacionalne postrojbe vojne policije u međunarodnim operacijama podrške miru"

Vojnopolicijski stručnjaci o zadaćama VP-a u međunarodnom okruženju

"Ovaj simpozij je važan korak u shvaćanju uloge i zadaća vojne policije u međunarodnom okruženju i djelovanju u multinacionalnim postrojbama i trebao bi pridonijeti unapređenju međusobne suradnje", istaknuo je na otvaranju komodor Ante Urlić

Napisala i snimila Vesna PINTARIĆ

U organizaciji Uprave Vojne policije u splitskom Domu stožera od 11. do 14. rujna održan je treći međunarodni NATO/ PfP simpozij pod nazivom "Multinacionalne postrojbe vojne policije u međunarodnim operacijama podrške miru" koji je okupio 26 vojnopolicijskih stručnjaka iz 13 zemalja. Razlozi zbog kojih je Uprava VP-a GSOSRH-a, već treću godinu zaredom domaćin i organizator tog skupa, potaknut je činjenicom da su danas zadaće i uloga vojne policije u međunarodnim mirovnim misijama vrlo važne i složene, a u svom poslu vojnopolicijske postrojbe djeluju u višenacionalnom okruženju suočavajući se s mnogim međusobnim različitostima. Zato bi i ovaj simpozij, zamišljen kao otvoreni dijalog između stručnjaka iz redova VP-a, trebao dati odgovore na niz problema i prepreka s kojima se suočavaju postrojbe vojne policije dok u međunarodnom okruženju provode svoje zahtjevne zadaće, kao što su primjerice različita oprema i naoružanje, različiti standardno-operativni postupci i pripreme za zadaću pa do kulturnih i jezičnih. Iz toga proizlazi i osnovni cilj simpozija a to je proširivanje znanja i vještina koja se provode u operacijama podrške miru. Rasprialjalo se o nekoliko bitnih pitanja koja su se odnosila na trenutačne multinacionalne vojnopolicijske aktivnosti i projekte u misiji, standardne operativne postupke VP-a, razmijenjena su iskustva i problemi s kojima su se suočavali pripadnici VP-a čije su zemlje nedavno postale članice NATO-a, te se razgovaralo o međunarodnom pravu i njegovoj implikaciji na rad vojne policije u operacijama podrške miru. Riječi je bilo i o multinacionalnoj bojni VP-a koja se ustrojava, a bila bi sastavljena od pripadnika VP-a Poljske, Slovačke, Češke i Hrvatske, a uspostavljeni su i kontakti s nizozemskim kolegama koji su pokazali veliko zanimanje za obuku naših vojnih pasa.

O spomenutim temama govorili su uz hrvatske predstavnike koji su svoja saznanja temeljili na vlastitim iskustvima i vojni policajci iz Bugarske, Češke, Irske, Italije, Kanade, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Slovačke i SAD-a. Simpozij je otvorio izaslanik načelnika GS-a OSRH komodor Ante Urlić, načelnik stožera HRM-a, a skupu su se obratili i pomoćnik ministrike vanjskih poslova i nacionalni koordinator za NATO Pjer Šimunović te načelnik Uprave VP-a brigadir Ivan Jurić. Komodor Urlić u prigodnom je obraćanju istaknuo kako je simpozij važan korak u shvaćanju uloge i zadaća vojne policije u među-

narodnom okruženju. Ujedno je kazao kako su hrvatski vojni policajci svojom profesionalnošću i spremnošću postali i međunarodno prepoznatljivi te je izrazio uvjerenje da će rezultati ovog skupa pridonijeti i unapređenju međusobne suradnje.

Specifičnost multinacionalnih postrojbi i djelovanje u multinacionalnom okruženju posebno je istaknuo i nacionalni koordinator za NATO Pjer Šimunović napomenuvši kako je nužno u tom zajedničkom radu zadovoljiti potrebnu razinu interoperabilnosti i imati što veću učinkovitost.

Sudionici seminara

I ovaj seminar koji se upravo odnosi na operacionalizaciju te multinacionalnosti u mirovnim misijama u kojima rade pripadnici vojne policije pokazuje kako se Hrvatska sve više angažira a što je od iznimne važnosti za našu vanjsku sigurnosnu politiku.

Brigadir Jurić je kazao kako su se u dosadašnja dva simpozija nastojali detektirati problemi u radu VP-a u multinacionalnom okruženju i ovo je još jedna prigoda da se stručnom suradnjom i koordinacijom eksperata iz vojne policije svih zemalja koje sudjeluju u mirovnim misijama pokušaju riješiti problemi te je dodao kako je u sedam dosadašnjih rotacija naša vojna policija mnogo naučila jer je imala priliku svakodnevno raditi s kolegama iz 33 različite nacije. Tijekom simpozija sudionici su imali priliku upoznati se s organizacijom, obukom, opremom i mogućnostima pripadnika naše vojne policije. ■

U Cavatu održana međunarodna NATO konferencija logističara

Seminar je potvrdio hrvatsku spremnost za NATO

"Gledajući prezentaciju o reformama u vašoj vojsci video sam vaš ambiciozan plan da se pridružite članstvu u NATO-u 2007./2008. Po mom uvjerenju na dobrom ste putu da to i postignite. To će konačno razbiti predodžbu o Hrvatskoj kao zemlji u regiji u kojoj je prisutna nestabilnost. Ovaj seminar na najbolji je način potvrdio da ste spremni za NATO", rekao nam je u razgovoru načelnik stožera Joint Force Command general pukovnik Jean Pierre Bovy

Željko STIPANOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Brigadni general Mate Ostović zahvalio se NATO zapovjedništvu u Brunssumu što je povjerilo Republici Hrvatskoj domaćinstvo ove konferencije

U Cavatu je početkom rujna održana međunarodna konferencija logističara koju je organiziralo NATO zapovjedništvo u Brunssumu uz besprijekornu suorganizaciju i domaćinstvo Uprave za logistiku GS-a OSRH. Konferencija je okupila sedamdeset sudionika iz 24 zemlje od kojih su sudionici iz 18 zemalja članica NATO saveza, dok su ostali sudionici iz zemalja Partnerstva za mir te zemalja Mediteranskog dijaloga.

Obraćajući se u ime domaćina, Uprave za logistiku GS OSRH, brigadni general Mate Ostović zahvalio se NATO zapovjedništvu u Brunssumu što je povjerilo Republici Hrvatskoj domaćinstvo ove konferencije te je dodao kako dobar dio sudionika ima golemo iskustvo i znanje iz logističkih disciplina što će pomoći u jasnijem pogledu na vojne operacije s logističkog stajališta. Izrazivši želju da naša logistika bude u skladu s NATO

standardima general Ostović je istaknuo kako će to još više unaprijediti naše sudjelovanje u NATO vođenim operacijama i vježbama.

Hrvatska je pouzdan partner NATO-a

U razgovoru kojeg smo vodili tijekom stanke konferencije s načelnikom stožera Joint Force Command u Brunssumu general pukovnikom Jean Pierre Bovym te načelnikom Uprave J4 u istoimenom zapovjedništvu brigadnim generalom Jaroslavom Kocianom čuli smo samo riječi pohvale o organizaciji i provedbi konferencije što svakako treba služiti na čast djelatnicima Uprave za logistiku GSOSRH-a. Na pitanje zašto je baš Hrvatska odabrana za organizaciju konferencije, general Bovy je odgovorio kako se dosta zemalja članica Partnerstva za mir kandidiralo za organizaciju seminara te da je SHAPE, koji je zadužen za koordinaciju sa zemljama Partnerstva za mir na prijedlog generala Kocijana, odabrao Hrvatsku što se u konačnici i pokazalo pravim izborom.

Budući da je u nekoliko navrata general Bovy istaknuo kako je Hrvatska spremna za NATO, upitali smo ga što

■ Hrvatska je potvrdila zajedničke vrijednosti svih nas, a to su mir, sloboda, demokracija i zajedničko tržište te na taj način dokazala da je pouzdan partner NATO-a, rekao je general Bovy

■ Na konferenciji je izražena želja da naša logistika bude u skladu s NATO standardima te će to još više unaprijediti naše sudjelovanje u NATO vođenim operacijama i vježbama

Hrvatska može očekivati na predstojećem summitu NATO-a u studenom ove godine u Rigi. "Iz mojih susreta s glavnim tajnikom NATO-a mogu reći kako će Hrvatska u Rigi dobiti jasan pozitivan signal. Hrvatska je pokazala volju sudjelovati u NATO operacijama, primjerice u Afganistanu s brojem vojnika koji je impresivan za brojčano stanje vaših Oružanih snaga. Osim toga Hrvatska je potvrdila zajedničke vrijednosti svih nas, a to su mir, sloboda, demokracija i zajedničko tržište te na taj način dokazala da je pouzdan partner NATO-a. Nadam se da ćete vrlo skoro postati punopravni član, jer kad budete u NATO-u to će vam donijeti sigurnost i mir što je bitno za razvoj".

Novi koncept logističke strategije

"Tijekom konferencije razgovaramo o novom konceptu logističke strategije", rekao je brigadni general Jaroslav Kocijan te dodao kako će se tijekom konferencije još razgovarati kako na operativnoj razini provesti ta nova logistička pravila. "Hrvatska je prezentacija bila u potpunosti u skladu s tim novim strateškim zahtjevima te smo čak i bili iznenadeni kako ste daleko došli i koliko je hrvatska logistika pripremljena za taj novi koncept", istaknuo je general Kocijan.

Nadovezujući se na tvrdnje generala Kocijana, general Bovy je dodao kako je logistička potpora misijama u tijeku kao što su ISAF ili KFOR još uvijek prioritet. "U drugom dijelu konferencije cilj će biti pokazati kako nove članice NATO-a što prije u potpunosti integrirati što će pomoći i zemljama članicama Partnerstva za mir", istaknuo je general Bovy te nastavio: "Taj proces educiranja nastaviti će se i poslije konferencije te će se ubrzno uspostaviti timovi koji će obučavati po tom novom konceptu. Taj tim bit će sastavljen od najboljih djelatnika NATO zapovjedništva u Brunssumu".

Iz svega što smo vidjeli i čuli tijekom konferencije možemo zaključiti kako je Hrvatska položila još jedan važan ispit i napravila još jedan važan korak prema punoj integraciji u NATO savez. ■

Rascvjetana pustinja

Iznimno čudne ovogodišnje kiše potpuno su promijenile krajolik u ovom dijelu Saharske pustinje. Zeleni tragovi su posvuda, svih oblika i boja. Imate osjećaj da ta mreža drži pustinju u jednoj cjelini poput krvotoka što hrani naše mišice i čini nas snažnim

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Čovjeka lako očara sve što je novo jer ga nepoznato raduje i u njemu budi stvaralačke i druge pobude a sve to kako bi novo usporedio s već poznatim, te mu odredio novu kvalitetu. Ljubitelj sam prirode i rado uživam u njoj, ali moja dosadašnja iskustva s pravom pustinjom su nikakva jer sam imao priliku upoznati jedino polupustinjske dijelove u Arizoni. Ovdje je sve drugačije. Tako skromno, a u tom minimumu otkrivaš maksimalo. Tre-nutačno je nemoguće biti ne očaran tim okruženjem rascvjetane pustinje jer su sva naša čula izložena njezinom nesvakidašnjem izgledu. Ovdje je zrak inače lagani. U proljeće ima nešto malo više vlage, ali kao da je nema nimalo pa dišete bez problema, jednako na 32 kao i na 38 stupnjeva

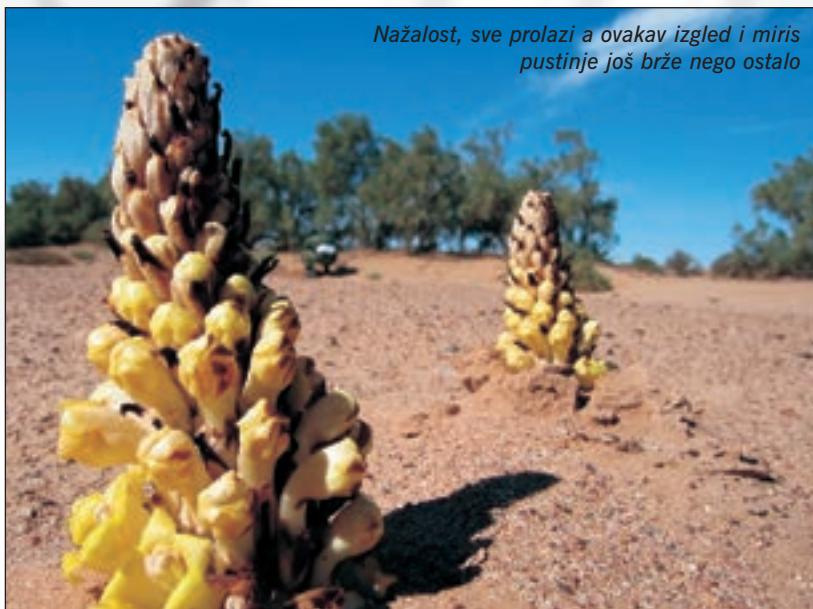
C, baš kao kad je kod nas najugodnijih 20 stupnjeva. No, u ovo vrijeme pustinjski zrak dobiva na težini zbog vrlo razvijenog mirisa polenovog praha. Najintenzivniji miris ima sitno žuto cvijeće jer ga trenutačno ima najviše. Kad nakon mirisa spržene prašnine koji udišete svakodnevno kroz klimatizacijske uređaje, bilo u šatorima ili našim vozilima, do vas dopre prirodni miris cvijeća, on vas osamuti poput nedopuštene količine pića. Nažalost, sve prolazi a ovakav izgled i miris pustinje još brže nego ostalo. Jednostavno ste svjedok brzom uspjehu i još bržem nestajanju, zato žalim za svakim neuslikanim cvjetom i njegovim mirisom koji nije stigao do mene. Mještani kažu da će ovo potrajati kratko, možda još samo nekih mjesec dana. Zbog te činjenice, žao mi je svakog cvijeta i zelenog lista trave preko kojih smo prešli našim autima.

Čudotvorne pustinjske kiše

Iznimno čudne ovogodišnje kiše potpuno su promijenile krajolik u ovom dijelu Saharske pustinje. Samo naiz-

gled ravna površina isprepletena je vijugavim žilama što ih je kišnica ostavila iza sebe. Zeleni tragovi su posvuda, svih oblika i boja. Imate osjećaj da ta mreža drži pustinju u jednoj cjelini poput krvotoka što hrani naše mišice i čini nas snažnim. Tamo gdje se voda zadržala kratko, vjetrom doneseno

sjeme nije se uspjelo razviti do kraja. No, tamo gdje se voda dublje urezala u pustinjski pjesak, naišavši na nešto tvrdnu podlogu, ostajala je ili je tekla sve dalje, pa je dolatalo sjeme dobilo priliku oživjeti. Nisam dobar poznavatelj egzotičnog cvijeća ali neki od ovih primjeraka koji su izbili iz pjeska doista izgledaju fantastično. Pitam se gdje tak-

Nažalost, sve prolazi a ovakav izgled i miris pustinje još brže nego ostalo

vi primjeri još postoje. Vjerujem da dobar botaničar ima odgovore na to pitanje, ali takvog nemam pri ruci.

Pustinjski gušteri

Dok smo prolazili vozilom pokraj rijetkog grmolikog raslinja, primijetio sam neobičnog stanara pustinje na grmu kako s "visoka" gleda na nas. Vjerojatno je bogata vegetacija i njemu znatno olakšala život ovih dana jer je novoniklo bilje privuklo brojne insekte biljojede, a oni one druge vrste što se njima hrane, te tako cijeli lanac vraća svoju snagu bogatom ponudom hrane. Pustinjski gušteri inače se kriju u dubokim jamama koje kopaju u mekom pjesku a njihova boja kože ovisi o terenu na kojem žive i uglavnom su dobro prikriveni. Dosta su brzi ali ne i graciozni, pa kad pokušavaju pobjeći, jer ste ih uznemirili ili prekinuli im neku nakanu, njihovo tapkanje po pjesku je i pomalo smiješno i vraća vas u vrijeme nijemog filma i specifičnog kretanja kralja nijemog filma, Charlija Caplina. ■

Izvrsno ustrojen školski sustav

Impresionira podatak o 99,5 posto pismenih u Gruziji. Iako je mnogo srušenih škola, sva djeca su obuhvaćena obveznim 11-godišnjim školovanjem. To znači da sa 17 godina mladi počinju školovanje na fakultetima, brzo ih završavaju, tako da svakodnevno srećemo liječnike, inženjere i profesore s 23 godine...

Iz Gruzije Enam GORINJAC

Najbolje možemo upoznati neku zemlju ako upoznamo njezine ljude, kulturu i običaje. U Gruziji to nije lako jer tamo živi stotinjak različitih etničkih skupina koje čine gruzijsku populaciju. Gruzići su najveća skupina koja čini oko 70 posto stanovništva, a i oni su podijeljeni u desetak skupina. U abhaskom dijelu Gruzije, najviše u području Galija žive Mingreli, sa svojim posebnim jezikom i kulturom. Vrlo su gostoljubiv i ponosan narod što svakodnevno možemo vidjeti, jer oni čine većinu zaposlenog UN lokalnog osoblja u Galiju. U Gruziji je i 8 posto Armenaca, po 6 posto Rusa i Azera, te znatan broj Osetina, Abhaza i Grka. Oko 60 posto stanovništva Gruzije pripada Gruzijskoj pravoslavnoj crkvi, oko 20 posto islamskoj, a dio stanovništva židovskoj religiji. Tu je naravno i Ruska pravoslavna crkva. Zanimljivo je da u Abhaziji većinu stanovništva ne čine Abhazi, njih je samo oko 20 posto. No, njihovu borbu za samostalnost podržavaju svi ostali narodi osim Gružijaca. Sjevernokavkaski narodi (Kozaci, Čerkezi, Čečeni, Osetini i ostali) solidarni su s Abhazima i u oružanom smislu podržali su ih u dosadašnjim sukobima s Gruzijom. Religijska pripadnost kod Abhaza nije jako važna, ima ih i pravoslavaca i muslimana. To je utjecaj turske vladavine na ovim prostorima kada je velik broj Abhaza prešao na islam. Danas u Turskoj živi oko 500 tisuća Abhaza, a to je pet puta više nego što ih je u Abhaziji.

Impresivan podatak o pismenosti

Impresionira podatak o 99,5 posto pismenih u Gruziji. To da-

tira još iz vremena SSSR-a, a i danas je školski sustav vrlo dobro ustrojen. Iako je mnogo srušenih škola, sva djeca su obuhvaćena obveznim 11-godišnjim školovanjem. To znači da sa 17 godina mladi počinju školovanje na fakultetima, brzo ih završavaju, tako da mi svakodnevno srećemo liječnike, inženjere i profesore s 23 godine. Više nam nije neobično kada 25-godišnjakinja kaže da je specijalist pedijatrije ili neke druge grane medicine. Znam da Abhazija osigurava besplatne udžbenike za sve učenike, jer smo u Očamčiri imali ugordan susret s osobljem škole koje je pripremalo brdo knjiga pristiglih iz Rusije za podjelu. U Abhaziji djeca imaju nastavu na ruskom i abhaskom jeziku, a u Galiji još i na gruzijskom. U ostatku Gruzije nastava je naravno samo na gruzijskom jeziku, a od stranih jezika uče se engleski ili

njemački. Plaće su u školama jako male u odnosu na druga zanimanja. Prvi dan škole bio je 1. rujna i to je neka vrsta praznika u gradu. Učenici svaki dan u školu oblače crne hlače ili sukne s bijelim košuljama ili majicama. Djeca su sretna i vesela, a posebno kada nailazi UN ophodnja, svi nam veselo mašu i imaju sretni, široki osmjeh. I najmanje djetje na ulici zna pozdraviti s *Hello*.

Veliki izbor kvalitetnih vina

Boraveći službeno u Suhumiju s kolegicom iz Ujedinjenog Kraljevstva i kolegom iz Mađarske imali smo prigodu posjetiti tamošnju vinariju („Vina i vode Abhazije“). U golemom podrumu je bezbroj metalnih bačvi punih vina, koje pakiraju u obične ili luksuzne butelje. Glavni tehniolog, vrlo ugodan gospodin pred mirovinom, pokazao nam je i pogon za proizvodnju votke, s opremom kupljenom u Italiji. Jedino nismo vidjeli pogon za flaširanje vode, koja se inače ne može usporediti s našim vodama. Zanimljivo je da u Abhaziji nema dovoljno kvalitetnog grožđa i uvoze ga iz Moldavije, te u Abhaziji proizvode vino. U gruzijskom dijelu je doista puno vinograda, a rezultat toga je veliki izbor kvalitetnih vina. No i u priči o vini ma ne možemo ne spomenuti Rusiju, koja je proljetos uvela zabranu uvoza gruzijskih vina u Rusiju. Istu sudbinu s vinima dijeli i poznata gruzijska voda Boržomi, a razlog obiju zabrana je navodna prisutnost teških metala u vinima i vodi. No do sada u krugu UN vojnih promatrača u Gruziji nisam čuo neki loš komentar o gruzijskim ili abhaskim vinima. ■

Tko će prihvati izazov?

Cilj je kampa da kandidati steknu uvid u neke od osnovnih elemenata vojničkog života a stručni tim u njihove psihofizičke sposobnosti, nakon čega slijedi konačna odluka kandidata i odabir budućih kadeta

— Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

Počela je nova školska godina, uskoro će i fakulteti početi s predavanjima, a među brojnim brušsimi koji će ove godine početi studirati na nekom od hrvatskih sveučilišta bit će i polaznici novog naraštaja kadeta. No, tko će od četrdesetak kandidata koji su ispunili

sve uvjete MORH-ovog natječaja ući u četvrti naraštaj kadeta još nije poznato. Naime, kako bi se obostrano iskristalizirale želje i mogućnosti u tom pogledu, provodi se kamp selekcije, pripreme i prilagodbe neposredno uči konačnog odabira budućih kadeta. Kamp organizira i

Kandidati u svladavanju osnovnih vojničkih vještina

provodi Kadetska škola ZZIO-a "Petar Zrinski" u suradnji sa stručnim timom, a na temelju njihovih zapažanja i stručnih pri-mjedbi konačnu odluku donosi Personalna služba MORH-a. Dakako, ujedno je to pri-lika da i sami kandidati uvide je li njihova želja da postanu kadeti u skladu s njihovim mogućnostima te da donesu konačnu odlu-ku hoće li prihvati taj izazov.

Pred tom odlukom upravo se nalaze kandidati za kadete IV. naraštaja Kadetske škole, a u tome će im uvelike koristiti na-vedeni kamp, koji se već treću godinu za redom organizira u vojarni "Kovčanje" u Malom Lošinju. Ovogodišnji se provodi od 5. do 15. rujna i na njemu sudjeluju mladići i djevojke s područja cijele Hrvatske, a uz djelatnike Kadetske škole i pripadnike pojedinih postrojbi s njima je i tim psiholo-ga te kineziologa. Cilj je, naime, da u tih desetak dana trajanja kampa kandidati steknu uvid u neke od osnovnih elemenata vojničkog života a stručni tim u njihove psihofizičke sposobnosti, nakon čega slijedi konačna odluka kandidata i odabir bu-dućih kadeta.

U završnu selekciju ušli su svi koji su za-dovoljili uvjete propisane MORH-ovim nat-ječajem za buduće kadete te su potpisali predugovor za provedbu kampa i zadužili odoru s kompletom opreme, a potom je us-lijedilo testiranje ulaznih motoričkih spo-sobnosti svakog kandidata na temelju čijih rezultata su formirane skupine za provedbu kampa. Tijekom kampa kandidati uvežba-vaju postrojavanje i dobivaju dnevne zapo-vijedi te uče činove i način na koji se obra-čati časnicima i dočasnicima, a svakodnevno imaju i određene motoričke aktivnosti poput plivanja i trčanja. Tijekom cijelog kampa stručni tim psihologa i kineziologa zajedno s djelatnicima Kadetske škole i nadređenim zapovjednicima prate njihov rad i ponašanje te međusobno razmjenjuju informacije kako bi stekli što bolji uvid u psihofizičko stanje svakog pojedinog kan-didata, a na kraju donose zajedničku (pr)ocjenu koju potom proslijeduju Per-soналnoj službi MORH-a. Kako bi se što više prilagodili kandidatima, od ovog su nara-štaja trajanje kampa smanjili s petnaest na deset dana, a proveden je i kulturni dan u sklopu kojega je za sve zainteresirane or-ganiziran zajednički odlazak na nedjeljnu misu te turistički obilazak Malog Lošinja. Za zadnji dan predviđen je posjet Bojni za specijalna djelovanja u Delnicama, gdje ih očekuje atraktivan program koji će, sudeći prema reakcijama njihovih prethodnika, sasvim sigurno dodatno zainteresirati bu-duće kadete za vojnički poziv. ■

Bojnik Kažimir Hrga, zapovjednik kampa:

Ove je godine manje kandidata u odnosu na prethod-na tri naraštaja, što je vjerojatno rezultat užeg izbora studija za koja je MORH zainteresiran, a čini mi se da bi i promidžba trebala biti malo intenzivnija i dugotra-jnija. Što se tiče kandidata za IV. naraštaj kadeta, mogu reći da je to vesela ekipa i dosad je bilo vrlo ugod-no iskustvo raditi s njima.

Ines Klepić iz Vinkovaca, studentica politologije:

Oduvijek sam bila fascinirana odorom i čim sam saz-nala za natječaj za kadete, odlučila sam prihvatiti iz-azov i iskoristiti tu priliku. Kamp je u skladu s mojim očekivanjima - vojnička stega se podrazumijeva, zado-voljna sam smještajem i hranom, jedino su motoričke pripreme malo naporne, no ništa izvan očekivanoga.

Jure Jajčanin iz Vrane, student građevine:

U početku je bilo malo naporno zbog vojničke stege, no već nakon dva dana smo se priviknuli, a u tome su nam pomogli i naši nadređeni s kojima imamo vrlo korektni odnos. Oni su nam uvijek na raspolaganju - - tijekom obuke kao zapovjednici, a u slobodno vrije-me poput očeva. Osim toga, zanimljivo je upoznati nove ljudе i steći možda nove prijatelje.

Ivana Madžar iz Sesveta, studentica politologije:

Kamp je u potpunosti u skladu s mojim očekivanji-ma, a budući da u obitelji imam vojnike, dobro sam upućena u taj način rada i života. Raduju me nova poznanstva i prijateljstva, a i odnos s nadređenima je korekstan. Iako smo u većini stvari izjednačeni, čini mi se da ponekad nama djevojkama više popuštaju. Uglavnom, zanimljivo je pa i vrijeme brzo prolazi.

Vedran Šuman iz Zagreba, student elektrotehnike i računarstva:

Očekivao sam još jaču stegu i disciplinu pa i nije bilo teško naviknuti se, a uostalom svi smo ovdje dobro voljno. Zadovoljan sam i smještajem, hranom i tretma-nom uopće, a zapovjednici su stvarno super, pravi profesionalci. Ugodno sam iznenaden i što sam u ovih desetak dana intenzivnog suživota upoznao neke nove ljudе, nadam se buduće kolega pa možda i prijatelje.

U Splitu održan sastanak NATO-ove Radne skupine za administraciju podataka

Informacijsko-komunikacijski sustav uskladiti s NATO standardima

Sastanak je održan radi povećanja stupnja informacijsko-komunikacijske kompatibilnosti Hrvatske sa standardima NATO-a, a na kraju su usvojeni zaključci koji će biti temelj za daljnju suradnju naše zemlje s NATO-om na području informatičke umreženosti

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Međunarodni sastanak u organizaciji NATO-ove Radne skupine za administraciju podataka održan je u Splitu od 4. do 8. rujna, a tim su se povodom u splitskom hotelu Zagreb okupili predstavnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH te zemalja članica NATO-a i Partnerstva za mir. To je prvi takav sastanak koji je organiziran u Hrvatskoj i u suradnji s MORH-om, a tridesetiprvi koji se održava na razini te radne skupine pod nazivom "Susret s partnerima", te su uz oko četrdeset sudionika iz šesnaest zemalja i NATO-a na sastanku sudjelovali i predstavnici tvrtki, odnosno poslovni partneri MORH-a i OSRH-a.

U ime MORH-a i OSRH-a pozdravio ih je državni tajnik Mate Raboteg, istaknuvši tom prigodom da MORH snažno podupire aktivnosti NATO C3 odbora i njegovih pododbora, koji su odgovorni za razvoj standardnih procedura za planiranje, testiranje i do-

kumentiranje interoperabilnosti različitih komunikacijsko-informacijskih sustava i drugih relevantnih tehnologija u sklopu NATO-a i PzM-a. Ujedno ih je upoznao sa sadašnjim tijekom hrvatske obrambene reforme, istaknuvši pritom nužnost i prioritet modernizacije svih triju grana OSRH-a te napose informacijsko-komunikacijskog sustava u skladu s NATO standardima. Da sudjelovanje u radu NATO-ovog pododbora za informacijske sustave i u Radnoj skupini za administraciju podataka ima važnu

ulogu u procesu dostizanja NATO standarda i približavanja Hrvatske Sjevernoatlantskom savezu smatra i komodor Ivica Supić, načelnik Uprave ZIKS-a i predstavnik u NATO C3 odboru. Valja istaknuti da Hrvatska već ima svoje predstavnike i u čak

šest od ukupno osam pododbora, kao i u njihovim radnim skupinama, a trenutačni predstavnik RH u NATO-ovoj Radnoj skupini za administraciju podataka je satnik Darko Galinec, koji je ujedno bio moderator sastanka. U ime grada domaćina sudionike sastanka pozdravio je i splitski gradonačelnik Zvonimir Puljić, koji je također istaknuo važnost euroatlantskih integracija, a u ime organizatora skupu se obratio predsjednik Radne skupine bojnik Kyriakos Kasis, izrazivši pritom zahvalnost domaćinima za pomoć u organizaciji i provedbi sastanka.

Sastanak je održan radi povećanja stupnja informacijsko-komunikacijske kompatibilnosti Hrvatske sa standardima NATO-a kako bi se omogućila semantička interoperabilnost, odnosno zadovoljavajuća razmjena informacija i podataka, a na kraju su usvojeni zaključci koji će biti temelj za daljnju suradnju naše zemlje s NATO-om na tom području. ■

■ Petodnevni sastanak u Splitu bio je ujedno prigoda za obilazak kulturnih znamenitosti središnjega grada Dalmacije

■ To je prvi takav sastanak koji je organiziran u Hrvatskoj i u suradnji s MORH-om, a tridesetiprvi koji se održava na razini te radne skupine pod nazivom "Susret s partnerima"

The Third World Congress on Chemical, Biological and Radiological Terrorism
Dubrovnik, Croatia, 17 - 22 September 2006

Croatian Organizing Committee
Applied Science and Analysis, Inc.

CBMTS Industry IV

ASA

EMD

PETROGRAD

CEC

ATSON

Svečana promocija Zbornika radova znanstvenog skupa CBMTS Industry IV

Stručna literatura svjetske vrijednosti

U Maloj dvorani za sastanke MORH-a i GS-a 7. je rujna održana svečana promocija Zbornika radova znanstvenog skupa CBMTS Industry IV (Chemical and Biological Medical Treatment Symposium), tj. Trećeg svjetskog kongresa o kemijskom, biološkom i radiološkom terorizmu.

Promociju je otvorio načelnik Službe za obrambenu politiku i planiranje pukovnik Tomislav Vibovec, u načnosti dijela članova Međunarodnog organizacijskog odbora serije CB MTS, uključujući i goste iz SAD-a, direktora Odbora Richarda Pricea, te Davida Robinsona sa znanstvenog instituta Battelle.

Na više od 400 stranica Zbornik sažima najvažnije teme i radove (objavljeno ih više od 95) skupa koji je održan prije godinu dana u Dubrovniku. Na njemu je sudjelovalo 220 eminentnih stručnjaka za borbu protiv ovih oblika terorizma. Po riječima dr. Slavka Bokana, koji je u MORH-u najmjerodavniji za ove teme, Zbornikom se mogu koristiti stručnjaci koji se bave tom problematikom, koja je danas najveća potencijalna svjetska

pretnja. "Riječ je o stručnoj literaturi svjetske vrijednosti, za koju nisu zainteresirani samo pojedinci, nego i razne stručne, državne i međunarodne organizacije. U objavljenim zbornicima više od 60 posto objavljenih radova bili su eksperimentalni, stručni radovi koji su produkt laboratorijskih istraživanja zaštite, dekontaminacije, medicinskih tretmana i prosudbi ugroza. Ostalih 40 posto odnosili su se na management križnih situacija s velikim brojem ozlijedenih. Trend je da još više povećamo znanstveni dio, a smanjimo onaj koji se odnosi na politička razmatranja takvih situacija".

Na kraju, dr. Bokan je iskoristio priliku objasniti "raskorak" u brojkama, koji je vidljiv u nazivu kongresa i koji može zbuniti laike: "Ovo je bio četvrti znanstveni skup serije CBMTS Industry te trinaesti ukupno održanih CB MTS u svijetu. Status Svjetskog kongresa o kemijskom, biološkom i radiološkom terorizmu dobio je sa svojim drugim skupom. Dakle, budući skup CBMTS Industry V istodobno će biti i Četvrti svjetski kongres o radiološkom, kemijskom i biološkom terorizmu, a u pred-kongresnoj radionici bavit će se i pitanjima neproliferacije oružja za masovno uništavanje".

D. VLAHOVIĆ

Posebni čuvari ZzL-a

Sve vojske svijeta za različite zadatke osiguranja vojnih objekata, osoba ili stvari upotrebljavaju službenog psa. Uz svu sofisticiranu električnu opremu pas je ostao nezamjenjiva dopuna a u pojedinim slučajevima i jedini za obavljanje tih zadaća.

Od osjetila sluha, vida i mirisa, na koja se pas u obavljanju zadaća oslanja, najizraženija osobina je njegov istančan njuh. Njihovo osjetilo

mirisa je 40 000 puta razvijenije od čovjekovog. Sva tri osjetila, udružena, nadmašuju bilo koju električnu spravu koju je čovjek u svrhu osiguranja napravio; o njihovoj potpunoj odanosti ljudima gotovo da i ne treba govoriti.

Naši službeni psi prošli su obuku u Središtu za obuku vodiča i službenih pasa te u svojoj kategoriji dobili najviše ocjene.

Da bi ovi psi-stražari uspješno obavljali svoje zadaće te sačuvali naučene sposobnosti naši djelatnici kontinuirano brinu o njihovom zdravlju, smještaju i tjelesnoj pripremljenosti. Upravo zbog toga, djelatnici voda za osiguranje vojarne pod vodstvom stožernog

narednika Branka Gele i vodiča pasa Zlatka Antolovića, inicirali su i izgradili za potrebe službenih pasa ZzL-a, uz odobrenje i pomoć zapovjednika, minipolygon za svakodnevni trening pasa.

Riječ je o sljedećim preprekama: preskočne, tzv. prepreke A i O te prepreka greda. Vrhunski obučeni šarplaninci, njemački ovčari, labrador retrieveri, tornjaci, rotvajleri i belgijski ovčari mogu još kvalitetnije odradivati svoje svakodnevne treninge i pripremu za važnu dužnost čuvara naših vojarni.

S. SACHER

Zaštitna mreža X-Net

BRITANSKA tvrtka QinetiQ nudi zanimljiv proizvod namijenjen specifičnoj sigurnosnoj zadaći - učinkovitom zaustavljanju automobila. Riječ je o mreži X-Net koja se pokazala kao vrhunski proizvod sposoban brzo i sigurno zaustaviti automobil. Dosad je prodano više od 2000 kompleta X-Neta. Najveći korisnik je britanska i druge vojske. Rabe se najčešće na mobilnim ili stacionarnim kontrolnim točkama za nadzor protoka vozila. Pogodna je za mirovne misije te za brzo pojačanje zaštite važnih objekata tijekom pojačane terorističke prijetnje. X-Net je prijenosni uređaj sposoban potpuno zaustaviti osobna i srednja komercijalna vozila, u prosječno 75 metara, neovisno ima

li vozilo obične ili *run flat* gume. Mreža se razvuče na tlo pred nadlažeće vozilo, kad vozilo prođe preko nje omata se oko kotača i osovina te onemogućava daljnje okretanje kotača i zaustavlja vozilo. Vozač i putnici nisu ozlijedeni, a svaki pokušaj daljnje vožnje jednostavno nije fizički moguć jer su kotači potpuno "zapetljani" u mrežu i svako pokretanje samo još više namata mrežu. Tvrta razvija novu inačicu prilagođenu zaustavljanju težih vozila i kamiona. Razvija se i inačica s daljinskim upravljanjem te inačica koja se postavlja iz letjelice.

X-Net mreža je prvo stekla zadovoljne korisnike u vojnim krugovima, ali je zanimanje brzo pokazala

policija i druge slične službe. Policiji će biti iznimno korisna jer će omogućiti brzo i jednostavno zaustavljanje prijestupnika koji bježe u vozilima. Što je najvažnije, smanjit će se i štete jer su takve potjere često prouzročile dosta "kolateralne" štete na prometnicama. Srce X-Neta je Dynema, iznimno jako polietilenko vlakno od kojeg je mreža satkana. Prevučena je posebnim materijalom kako bi bila maksimalno savitljiva pa može apsorbirati golemu količinu topline i trenja dok se omata oko kotača i osovina u vožnji. Težina sustava je od 12 do 17 kg, ovisno o inačici.

M. PETROVIĆ

U RATNIM zrakoplovstvima GPS tehnologija dosad se ponajviše rabila za navigaciju te za poboljšanje preciznosti zrakoplovnog naoružanja. Kako ta tehnologija ima i drugih svojih potencijala nedavno su s uspjehom demonstrirali, i to u stvarnim borbenim uvjetima, pripadnici američkog ratnog zrakoplovstva. Krajem kolovoza na području Afaganistana, na kojem su u tijeku borbena djelovanja koalicijских snaga protiv talibanskih skupina, s visine od 3200 m iz transportnog aviona C-130 izbačen je teret (voda i dodatno streljivo za postrojbe koje su bile u borbenim akcijama) koji je imao mogućnost „samonavođenja“ do željene točke na zemlji. Cijela operacija opskrbe iz zraka je obavljena s uspjehom, a novi sustav je već nakon svoje prve operativne primjene dobio i pridjev - „logistički JDAM“. Riječ je o JPADS (Joint Precision Air Drop System) sustavu kojeg od 1993. zajednički razvijaju američka vojska i američko ratno zrakoplovstvo, kako bi poboljšali preciznost, odnosno učinkovitost

JPADS - logistički JDAM

opskrbe kopnenih postrojbi iz zraka potrebnim materijalom. Pomoću JPADS sustava može se iz transportnog aviona „izbaciti“ teret težine čak do 12 tona, odnosno cijeli sustav je prilagođen različitim dimenzijama i tezinama tereta koje su podijeljene u četiri kategorije: extra laki teret, laki teret, srednje teški teret te teški teret. Cijeli sustav funkcioniра tako što je JPADS teret opremljen GPS receiverom, koji se tijekom cijelog leta upotpunjuje potrebnim podacima o poziciji tereta u odnosu na „drop zone“ na koji treba biti isporučen teret. Pomoću tog GPS receivera korigira se let tereta, za što je zadužen sustav za upravljanje koji prema potrebi manipulira komandnim površinama na padobranima koji su postavljeni na teret. Pomoću tog sustava teret se navodi točno do, ili bolje rečeno iznad, točke na zemlji gdje treba isporučiti teret, te se tada otvara novi padobran koji je u biti svojevrsni „kočeći“ te zaustavlja daljnji trajektorij leta, odnosno osigurava da teret padne na točno željenu točku. Dodatnu preciznost JPADS sustava osiguravaju dodatni senzori (tzv. „drop sonde“) koji se na šire područje izba-

civanja tereta izbacuju dvadesetak minuta ranije. Pomoću tih senzora, koji se ponašaju poput malih satelita, očitava se brzina i smjer vjetra, koji uvijek neizbjegno utječe na sve oblike padobranksih skokova, odnosno izbacivanja tereta pomoću padobrana. Podatke o smjeru i brzini vjetra senzori emitiraju JPADS/GPS receiveru u transportnom avionu, na koji je pak tijekom leta spojen i GPS receiver postavljen na teretu. Cijeli JPADS sustav ima nekoliko svojih velikih prednosti. Uz spomenutu veću preciznost postiže se i to da se unatoč lošoj regionalnoj vremenskoj prognozi planira „izlazak“ na područje odbacivanja tereta, jer pomoću malih senzora moguće je vrlo lako i precizno očitati barem kratkotrajno lokalno poboljšanje koje u tom slučaju omogućava izbacivanje tereta, odnosno opskrbu postrojbi na terenu. Također, pomoću sustava za upravljanje padobranima moguće je osigurati odbacivanje tereta s veće visine i udaljenosti nego do sada, čime se postiže znatno veća sigurnost transportnih aviona odnosno posada, koje su upućene na obavljanje zadaća.

I. SKENDEROVIC

Aktivna zaštita Trophy

TVRTKA Rafael u suradnji s tvrtkom Elta, obje iz Izraela, predstavila je novi aktivni zaštitni sustav Trophy. Riječ je o zaštitnom sustavu namijenjenom uporabi na tenkovima, a u budućnosti i na drugim lakišim oklopnim vozilima. Trophy je javnosti prikazan ove godine nakon desetogodišnjeg razvoja.

Sustav može otkriti, klasificirati, prati i uništiti sve vrste naprednih protuoklopnih projektila na, kako proizvođač navodi, "znatnoj udaljenosti" od štićene platforme. U nekim se slučajevima projektil uništi i bez detonacije što još dodatno umanjuje opasnost za vozilo i posadu.

Trophy se sastoji od dva temeljna elementa, radara Elta s četiri antene (prednja, stražnja, lijeva i desna bočna) koji pokriva prostor oko tenka u punih 360 stupnjeva te dva napadna uređaja za uništavanje projektila. Radar pretražuje područje oko tenka te otkriva moguće prijetnje. Prati ih samo ako procijeni da su opasnost

za štićeno vozilo. Kad projektil uđe u domet, aktivira se drugi dio sustava koji neutralizira prijetnju.

Napadni dio sustava Trophy dizajniran je tako da ima što manje kolateralne učinke na pješaštvo koje bi se moglo zateći oko tenka.

Prema dostupnim informacijama napadni dio sustava ustvari je lanser koji ispaljuje projektile koji dolazeći projektil uništavaju djelovanjem eksplozije formirajućeg penetratora. Trophy je operativno dostupan od ove godine a prvi je kupac izraelska vojska koja će njime opre-

miti svoje najmodernije tenkove Merkava Mk 4.

Kako je Trophy zamišljen modularno može se integrirati na razna oklopna vozila. Masa mu se procjenjuje na najviše 455 kilograma pa je pogodan i za opremanje kotačnih oklopnih vozila koja su vrlo popularna u zadnje vrijeme. Njihov je problem u tome što često nemaju dovoljnu masu koja bi im jamčila dobru pasivnu zaštitu, zato su aktivni sustavi kao Trophy ustvari idealni za njih.

M. PETROVIĆ

MINISTARSTVO obrane Ujedinjenog Kraljevstva nedavno je objavilo kako razmatra nabavu bespilotnog sustava RQ/MQ-9A Predator B. Prema njihovim najavama ta nabava mogla bi se realizirati u vrlo kratkom roku, jer traže odgovarajući sustav koji bi pružao ISTAR potporu postrojbama na terenu, koje su angažirane u raznim operacijama protiv terorističkih skupina. U tom slučaju, Ujedinjeno Kraljevstvo bi nakon Sjedinjenih Američkih Država postalo drugim korisnikom tog bespilotnog sustava.

Bespilotni sustav MQ-9A Predator B znatno je napredniji u odnosu na svojeg prethodnika RQ/MQ-1 Pre-

datora A, u odnosu na kojeg ima veći dolet, viši vrhunac leta, ima veću nosivost, te postiže veće brzine. Pogonsku skupinu čini Honeywell TP331-10, jakosti 950 KS, što letjelicu omogućava postizanje najveće brzine od 481 km/h, odnosno krstarice brzine u rasponu od 277 km/h do 315 km/h.

Maksimalni vrhunac leta koji može postići je 16 000 m.

Maksimalna težina na polijetanju je 4530 kg, a u različitim kombinacijama može ponijeti do 1359

kg „korisnog“ tereta, a isto toliko (1359 kg) može ponijeti goriva u svojim unutarnjim spremnicima. Predator B ima raspon krila od 20 m, dok mu duljina trupa iznosi 11 m. Razvoj letjelice, koji je započet tijekom 1998., završen je početkom 2002., a tijekom proljeća ove godine poletio je prvi produksijski primjerak Predatora B.

I. SKENDEROVIC

Razvoj naprednih proteza

AMERIČKA istraživačka organizacija DARPA ulaže velike napore kako bi pokrenula revoluciju na području proteza za vojnike kojima su zbog ranjavanja morali amputirati jedan ili više udova. DARPA-in program razvoja proteza dio je proklamiranog cilja američkog ministarstva obrane o tome da se vojnicima ranjenim u obavljanju dužnosti mora osigurati najnaprednija medicinska i rehabilitacijska tehnologija.

Tako je laboratorij za naprednu fiziku sveučilišta John Hopkins iz Baltimorea dobio ugovor vrijedan 30,4 milijuna USD za financiranje programa Revolutionizing Prosthetic 2009. Tako bi tijekom iduće tri godine istraživači trebali stvoriti mehaničku ruku koja ima osobine biološkog uda.

S tom bi protezom osoba s amputiranim rukom trebala osjećati i manipulirati objektima kao što je to mogla dok je imala svoju biološku ruku. Istraživanja su uglavnom usmjerena na strategije napredne neuralne kontrole kako bi se omogućila uporaba ruke slično biološkoj. Osim toga treba razviti nove izvore energije, aktuatori, napredne senzore i nadzorne robotske tehnologije.

DARPA financira i program Revolutionizing Prosthetic 2007, koji će spojiti najbolje postojeće tehnologije u vrlo naprednu protezu s neuralnim sučeljem koja bi trebala biti spremna za klinička testiranja iduće godine. Na tom programu rade tvrtke Integrated Solutions Division i DEKA Research and Development, a vrijednost se procjenjuje na oko

18 milijuna USD.

U programu Revolutionizing Prosthetic 2007 istraživači će se ponajprije usmjeriti na neke komplikirane mehaničke aspekte potrebne za osiguravanje

snage proteze slične snazi prave ruke. Također će nastojati stvoriti priagodljivu metodu proizvodnje kozmetičkog pokrivala koje treba omogućiti da proteza bude ne samo funkcionalna već i sliči pravoj ruci.

M. PETROVIĆ

Nastavak projekta LHA 6 desantnog broda

AMERIČKA ratna mornarica nedavno je objavila kako je tvrtki Northrop Grumman dodijeljen novi ugovor za dodatne radove na projektu LHA 6 desantnog broda. Kako se navodi u izjavi tvrtke Northrop Grumman, brodogradilište Pasargoula, koje se nalazi u vlasništvu istoimene tvrtke, upotrijebit će dodijeljena sredstva za specijaliziranu studiju i dodatnu dugoročnu nabavu materijala i opreme. Vrijednost dodijeljenog ugovora iznosi 20 milijuna američkih dolara a obuhvatit će specijalizirane studije i analize

brodskih sustava, trupa, borbenih misija, brodskog preživljavanja, propulzijskog postrojenja i zrakoplovne podrške. Očekuje se kako će američka ratna mornarica u 2007. dodijeliti ugovor za izradu izvedbenog projekta i gradnju novog desantnog broda.

Glavne karakteristike novog LHA 6 broda su duljina 280,7 metara, širina 35,6 metara uz maksimalnu istinu oko 50 000 tona. Brzinu veću od 20 čvorova postiže plinskim turbinama tvrtke General Electric tipa "LM 2500 plus".

Nova klasa LHA 6 desantnih brodova zamijenit će LHA 1 desantne brodove klase Tarawa te će imati mogućnost djelovanja kao zapovjedni brod ekspedicione borbene grupe, odnosno imati glavnu ulogu u pomorskim snagama. Tvrtka Northrop Grumman do sada je projektir-

ala i izgradila pet LHA desantnih brodova te sedam desantnih brodova klase Wasp (LHD 1). Trenutačno se na navozima brodogradilišta Pasargoula gradi osmi LHD desantni brod u klasi kojem je dodijeljeno ime Makin Island. Projekt desantnog broda LHA 6 bit će inačica plinskom turbinom pogonjenog desantnog broda LHD 8. Ključna razlika između ta dva broda je u tome što LHA 6 neće imati specijalnu palubu u trupu dostupnu preko krmene rampe, što će optimizirati brodsku funkciju za zrakoplovne operacije.

M. PTIĆ GRŽELJ

Španjolska odobrila gradnju nove fregate i patrolnih brodova

ŠPANJOLSKA vlada odobrila je sredstva za gradnju brodova iz tri najveća vojno-mornarička programa koja se grade u Španjolskoj. Odobrena sredstva bit će namijenjena za gradnju i opremanje pete višenamjenske fregate u klasi Don Alvaro de Bazán (tip F-100), prvih četiriju Buque de Accion Maritima (BAM) odobalnih patrolnih brodova iz istoimenog programa te nabavu 45 helikoptera tipa NH90. Ukupna vrijednost programa BAM odobalnih patrolnih brodova i programa višenamjenskih fregata F-100 procjenjuje se na više od 1,4 milijarde američkih dolara.

Fregate tipa F-100 karakteriziraju duljina preko svega 146,70 metara,

duljina vodne linije 133,20 metara, širina preko svega 18,60 metara, gaz 4,84 metara pri maksimalnoj istisnini 5800 tona i maksimalnu brzinu 28,50 čvorova. Pri brzini u službi od 18 čvorova fregata postiže autonomnost do 4500 nautičkih milja s 202 člana posade. Propulzija je kombinirana s dvije GE LM 2500 plinske turbine koje daju 34,8 MW snage i dva dizelska motora snage 9 MW.

BAM ophodni brodovi zamijenit će šest odobalnih patrolnih brodova klase Descubierta, na osnovi jedan za jedan, koji se približavaju kraju svojeg efektivnog radnog vijeka. Glavne značajke novih patrolnih brodova su duljina 94 metra uz 2500 tona istisnine i najveća brzina od

20 čvorova. Na krmenom dijelu broda bit će smještena helikopterska paluba te će posjedovati jedan top kalibra 76 mm. Posadu će činiti 40 članova, a pri patrolnoj brzini od 12 čvorova imat će doplov od 8000 nautičkih milja.

Novi patrolni brodovi bit će izgrađeni u brodogradilištu Cadiz dok će se peta fregata F-100 graditi u brodogradilištu Ferrol. Oba brodogradilišta nalaze se u vlasništvu španjolske brodograđevne tvrtke Navantia.

M. PTIĆ GRŽELJ

KRAJEM kolovoza postignut je sporazum na temelju kojeg će Poljska do kraja ove godine pristupiti NATO-ovom AWACS (*airborne warning and control system*) programu. U tu svrhu sredinom kolovoza u zrakoplovnoj bazi Podwidz, poljskog ratnog zrakoplovstva, boravio je avion Boeing E-3A Sentry (707 - 300). Tijekom svog boravka E-3A AWACS obavio je dva leta, koji su bili upriličeni za visoka izaslanstva poljskog ministarstva obrane, od-

pravo da pripadnici poljskih oružanih snaga budu uključeni u niz struktura tog programa, kao što su NATO AWACS Programme Management Agency, NATO Airborne Early Warning and Control Force Command i NATO E-3A Component.

Visoki predstavnici poljskog ministarstva obrane i Glavnog stožera poljskih oružanih snaga zadovoljni

Poljska pristupa AWACS programu

nosno Glavnog stožera poljskih oružanih snaga. Svojim pristupanjem AWACS programu, Poljska postaje 16. zemljom članicom, i osim što će cijeli program financijski podupirati svojim pristupanjem stječe

su poljskim pristupanjem AWACS programu, kojim s jedne strane postižu višu razinu integriranja i obučenosti u sklopu NATO zajednice dok s druge strane mogu rabiti tehničke mogućnosti koje im pruža AWACS platforma, a to je nadzor iz zraka pomoću kojeg mogu istodobno pratiti 300 različitih objekata u zraku na udaljenosti do 700 km.

I. SKENDEROVIC

Prema demokraciji ili nestabilnosti?

Proces tranzicije političke moći s iračkih sunita na većinske šijite praćen je nasiljem koje prijeti prerasti u opći građanski rat. Procjenjuje se da je do proljeća 2006. poginulo blizu četrdeset tisuća iračkih civila, što u svakom slučaju po broju žrtava postaje jedan od najtežih oružanih sukoba vođen posljednjeg desetljeća

— Hrvoje BARBERIĆ —

Rušenjem Huseinovog režima u travnju 2003. godine je s povornice bliskoistočne politike zbrisana jedna od najmalicioznijih regionalnih diktatura, no istodobno je otvorena i Pandorina kutija brojnih unutrašnjih iračkih rivaliteta i neprijateljstava.

Umjesto očekivane konsolidacije, zemlja se već nakon nekoliko mjeseci pretvorila u poprište krvavih sektaških, etničkih i plemenskih razračuna. Procjenjuje se da je od rušenja Huseina u travnju 2003. do proljeća 2006. poginulo blizu četrdeset tisuća ljudi. Samo je tijekom 2005. godine diljem Iraka registrirano čak trideset i četiri tisuće različi-

tih gerilskih akcija te impresivnih 411 samoubilačkih napada, dok su se - ilustracije radi - godinu dana ranije dogodile 133 takve terorističke akcije. Opseg nasilja je otvorio mogućnost prerastanja sukoba u opći građanski rat s mogućnošću raspada i središnje vlasti, čime bi zemlja putem Libanona sedamdesetih godina krenula putem kaosa. Iako se po svim kriterijima irački sukob već sada može tretirati građanskim ratom, dužnosnici nove iračke vlade izbjegavaju upotrebu tog naziva, radije govore "sektaško nasilje".

Irak je, poslije susjednog Irana, etnički najraznolikija država na Bliskom istoku. U zemlji danas živi

dvadeset i dva milijuna stanovnika, najveći dio pripada jednoj od tri najveće zajednice; arapskim šijitima, arapskim sunitim te Kurdima. Šijiti su sa 60 posto stanovnika najveća iračka zajednica, suniti čine 30 posto a Kurdi desetak posto stanovništva Iraka. Osim njih postoji i nekoliko manjih etničkih skupina kao Asirci, Turkmeni, Armenci, te Romi (koje u Iraku nazivaju Qawliya). Zahvaljujući rastu stanovništva od 2,7 posto godišnje, čak četrdeset posto stanovništva Iraka je mlađe od četrnaest godina. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Ruski pištolji i revolveri (II. dio)

Poluautomatski (automatski) pištolji u Rusiji bili su oduvijek znatno više cijenjeni i prihvaćeniji od revolvera, međutim njihova proizvodnja uvedena je znatno kasnije, praktično tek prije II. svjetskog rata

Marinko OGOREC

Glavni razlog za kasno uvođenje pištolja u rusku vojsku bila je velika količina revolvera uvedena u naoružanje Carske vojske, te licencna proizvodnja "Naganta" zbog čega ruski vojno-politički establishment nije video potrebe za eventualnim razvojem i proizvodnjom druge vrste oružja sekundarnog značaja kao što je automatski pištolj. S druge strane, gotovo odmah nakon početka serijske proizvodnje automatski pištolji izazvali su nepodijeljeno zanimanje russkih časnika. Osobito velikog uspjeha imao je "Mauser" C-96, koji je ostavio dalekosežne posljedice na daljnji razvoj ruskog pištolja, ali i njihovog streljačkog oružja općenito. "Mauser" je bio gotovo idealan za konjičke postrojbe jer se furtola vrlo jednostavno montirala na njega kao kundak, kapacitet spremnika iznosio je 10 metaka, a

učinkoviti domet 100 m, što je uz poluautomatski režim paljbe činilo vrlo ozbiljno oružje koje je moglo poslužiti umjesto karabina. U svakom slučaju, te prednosti su uočili ruski konjički časnici, a osobito kozaci među kojima je "Mauser" C-96 postao prestižno oružje. Rezultat takve popularnosti je masovna nabavka C-96 za potrebe russkih oružanih snaga, iako nikada nije formalno postao službeno oružje. Uz pištolj nabavljenе su i velike količine streljiva za njega u kalibru 7,63 mm Mauser, a vrlo brzo je russka vojna industrija usvojila njegovu proizvodnju u kalibru 7,62x25 mm. To će se kasnije pokazati vrlo važnim u samostalnom razvoju russkih pištolja, jer se temeljio upravo na tom metku, kao i svako drugo naoružanje koje je rabilo pištoljsko streljivo (konkretnije kratke strojnice "Špagin" PPŠ 41 ili manje

poznati Sudaev PPS M-43).

Samostalni razvoj i proizvodnja russkih automatskih pištolja počela je tridesetih godina prošlog stoljeća, kada je sovjetski vojni vrh donio odluku o zamjeni revolvera "Nagant" koji je u to vrijeme već bio zastarjele konstrukcije, automatskim pištoljem. Iako je Kovrov ponudio svoju dobru repliku "Browninga" M 06 koji je proizvođen u Tulskim oružanim zavodima pod označkom "TK" (Tulskij imenna Korovina), nije službeno uveden u naoružanje zbog preslabog kalibra za vojnički pištolj (6,35 mm). Na internom natječaju pobijedio je model Tokareva 1930. godine, koji je moderniziran 1933. i ušao u proizvodnju kao TT 33 u kalibru 7,62x25 mm. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Nizozemska namjenska brodogradnja

Kako se europska namjenska brodogradilišta prilagođavaju novim uvjetima poslovanja na primjeru dva nizozemska brodogradilišta

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Namjenska brodogradnja u Nizozemskoj trenutačno se nalazi na prekretnici, u situaciji kad je ostala bez narudžbi za velike ratne brodove kao što su fregate, a brodogradilišta u Danskoj, Njemačkoj, Francuskoj, Italiji i Velikoj Britaniji imaju "pune ruke posla" s gradnjom novih klasa fregata i razarača. Po izjavama najodgovornijih ljudi nizozemskih brodogradilišta može se zaključiti da je jedini put ka preživljavanju (ako se želi sačuvati neovisna pozicija unatoč sveprisutnom trendu fuzioniranja europske brodogradnje) razvoj najnaprednijih tehnologija kako bi se задржao snažan položaj na tržištu u segmentu gradnje desantnih, zapovjednih i višenamjenskih ratnih brodova, kao i najsvremenijih vamobilnih patrolnih brodova.

U sve većoj konkurenciji ne samo europskih brodogradilišta specijaliziranih za gradnju ratnih brodova

nizozemska su se našla u teškom položaju iako iza sebe imaju tvrtke koje mogu dostaviti najnapredniju brodsku opremu, elektrooptičke i oružane sustave. Dio problema je i u činjenici da druge europske države štite svoja brodogradilišta na taj način da im, bez obzira na višu cijenu gradnje, daju poslove izgradnje brodova. Nizozemska brodogradilišta svoju su šansu vidjela u uključivanju u intereuropske projekte gradnje ratnih brodova. Zbog toga su i na najvišim političkim razinama uspostavljeni pregovori s Francuskom, Njemačkom, Italijom, Švedskom i Velikom Britanijom. Sve su se države složile da se povećani izazovi prema izvaneuropskoj konkurenciji mogu prevladati samo još većom suradnjom. Istodobno brodogradilišta specijalizirana za gradnju ratnih brodova ostala su pod posebnom državnom skrbi i gotovo sva imaju pune knjige narudžbi za ovo deset-

ljeće. Unatoč takvoj situaciji nizozemska će namjenska brodogradnja i dalje nastaviti tražiti putove za kooperaciju u izlasku na treća tržišta. Nizozemci velike nade polažu na plan European Defence Agency (EDA) kojim se predviđa stvaranje europske brodograđevne tvrtke koja bi nastala po uzoru na Airbus, a koja ima popularni naziv Seabus.

Po zadnjem nizozemskom planu opremanja njihove ratne mornarice nove se narudžbe očekuju tek u travnju 2007. i to za samo četiri oceanska patrolna broda i jedan *joint support ship* (JJS). Svjetsko tržište pak traži potpuno drukčije brodove - male, prilagodljive patrolne brodove opremljene za zaštitu priobalnih voda. Nizozemska se brodogradnja nada da će uspjeti zahvatiti veliki dio tog "kolača". ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Američke korvete klase Bronstein

Iako izgrađene samo u dva primjerka, fregate klase Bronstein bitno su utjecale na razvoj suvremenih ratnih brodova

Siniša RADAKOVIĆ

Na kraju II. svjetskog rata američka ratna mornarica je imala veliki višak ratnih brodova, uglavnom razarača, fregata i korveta kojih je u trenutku okončanja borbi bilo 777. Tek je manji dio ostao u operativnoj službi dok je većinu povukla u pričuvu, a dio prepustila savezničkim ratnim mornaricama. Razvijeni su i razni programi modernizacija već postojećih brodova koji su ih trebali učiniti uporabljivim i u pedesetim godinama prošlog stoljeća. U takvim okolnostima nitko nije očekivao da će ni deset godina nakon okončanja II. svjetskog rata američka ratna mornarica morati pokrenuti novi ciklus gradnje ratnih brodova. Razlog za početak gradnje novih brodova bilo je više. Prvi je bio nova politička podjela svijeta na kapitalističke i komunističke države koja je potaknula u utruku u naoružavanju. Utrka u naoružavanju dovela je potkraj pedesetih godina prošlog stoljeća do pojave podmornica na nuklearni pogon naoružanih balističkim projektilima, ali i jurišnih podmornica s nuklearnim pogonom koje su s lakoćom mogle ugroziti pomorske pu-

tovе preko Atlantika. Kao i u II. svjetskom ratu opet je postalo od vitalne važnosti napraviti ratne brodove koji će zaštитiti te putove. Uz sve to na scenu je stupila raketna tehnologija, ne samo kroz interkontinentalne balističke projektile već i kroz razne taktičke sustave, među ostalim i za protubrodsку i protupodmorničku borbu.

Prvi odgovor američke ratne mornarice bio je gradnja višenamjenskih razarača naoružanih topničkim i raketnim naoružanjem. Ubrzo je američka ratna mornarica zaključila da bi gradnja isključivo višenamjenskih razarača bilo preskupo rješenje te da je potrebno razmotriti i druga rješenja. Jedno je bilo gradnja manjih ratnih brodova specijaliziranih isključivo za protupodmorničku borbu. Nova elektronička oprema (usavršeni radari i sonari) i novo naoružanje (protupodmornički raketni i bespilotni sustavi) zahtijevali su i nova konceptijska rješenja. Tako su nastale korvete klase Bronstein koje su u američku ratnu mornaricu prve unijele neka rješenja koja se danas smatraju razumljiva sama po sebi. Izgrađena su samo

dva broda klase Bronstein jer je američka ratna mornarica smatrala da su to svojevrsni ispitni brodovi koji moraju dokazati nova projektantska rješenja i uporabljivost novih oružja.

U početku su brodove klase Bronstein klasificirali kao eskortne razarače, da bi im 1975. promijenili klasifikaciju u fregate. Odobrenje za njihovu gradnju dano je 13. lipnja 1960. a kobilica Bronsteina položena je 16. svibnja 1961. u brodogradilištu Avondale Shipyards (New Orleans). Porinuće je obavljeno 31. ožujka 1962. a brod je u operativnu uporabu primljen 16. lipnja 1963. pod oznakom DE 1037. Kobilica drugog broda iste klase - McCloya položena je 15. rujna 1961. u istom brodogradilištu. McDroy je porinut 9. lipnja 1962. a u operativnu je uporabu primljen 21. listopada 1963. pod oznakom DE 1038. Od 30. lipnja 1975. oba su broda klasificirana kao fregate te su dobili oznake FF-1037 i FF-1038. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Afera Irangate

Nakon što je američki Kongres ukinuo pomoć nikaragvanskoj desničarskoj gerili Kontrasima, Bijela kuća je 1985. nastavila financirati Kontrase tajnom prodajom oružja neprijateljskom Iranu. Nakon što je razotkrivena u javnosti, afera Irangate se pretvorila u jednu od najvećih unutrašnjopolitičkih kriza u Sjedinjenim Američkim Državama osamdesetih godina

Hrvoje BARBERIĆ

■ *Nikaragvanski Kontrasi koristili su se američkom vojnom pomoći*

Latinskoamerička državica Nikaragva je nakon dolaska Sandinista na vlast 1980. godine postala druga zemlja na američkom kontinentu s ljevičarskom vladom. Nakon kratkog razdoblja tolerancije Carterove politike, dolazak republikanske administracije predsjednika Ronaldra Reagana u Bijelu kuću 1981. godine označio je novi zaokret politike Sjedinjenih Država prema Nikaragvi. Washington je optužio režim u Managvi za poticanje ljevičarskog ustanka u susjednom Salvadoru te je, unatoč pokušajima Managve da promijeni svoju percepciju u Washingtonu potezima kao što je protjerivanje 2200 kubanskih savjetnika, u travnju 1981. američka pomoć Nikaragvi bila obustavljena. Washington je išao i korak dalje poticanjem desničarskih gerila protiv režima u Managvi. U proljeće 1981. dva gerilska pokreta - Nikaragvanske demokratske snage (*Fuerza Democrática Nicragüense* - FDN) i Revolucionarni demokratski savez (*Alianza Revolucionaria Demócrata* - ARENA) su se ujedinile pod zajedničkim nazivom Kontrase (skraćeno od španjolskog *Contrarrevolucionarios*), počeli su borbu protiv nikaragvanskog režima.

*naria Democratica - Arde) ujedinjena pod zajedničkim nazivom Kontrasi (skraćeno od španjolskog *Contrarrevolucionarios*), počeli su borbu protiv nikaragvanskog režima.*

Obustava pomoći Kontrasima

Paralelno s presijecanjem pomoći vlasti u Managvi, Sjedinjene Države su putem fondova obavještajne agencije CIA-e finansijski počele pomagati Kontrase. Procjenjuje se da je američke porezne obveznike između 1982. i 1990. slanje pomoći nikaragvanskim desničarima koštalo oko 300 milijuna USD-a, čemu treba pribrojati još 100 milijuna USD-a prikupljenih privatnim donacijama u Sjedinjenim Državama. CIA je Kontrasima osiguravala plaće i planirala akcije te im osiguravala obučna središta na Floridi, u Teksasu i Kaliforniji. Poslije otkriveni dokumenti pokazali su da su 1983. pripadnici CIA-e izravno sudjelovali u polaganju mina duž nikaragvanske obale u kojima je deset brodova bilo oštećeno, te u izravnim

napadima na nikaragvanske gospodarske instalacije na obali. No *medeni mjesec* Bijele kuće i Kontrase završio je 1984. godine nakon otkrića CIA-inih aktivnosti u Nikaragvi kada je američki Kongres, u kojem su većinu mjesta imali zastupnici Demokratske stranke, tzv. Bolandovim amandmanom izglasao obustavu pomoći Kontrasima. Ta odluka je već tijekom 1985. godine rezultirala drastičnim padom gerilskih aktivnosti, koje su svedene tek na povremene izdvojene napade na vladine snage.

No, Bijela kuća je unatoč suspenziji službene pomoći tijekom 1985. i 1986. godine ipak održala Kontrase

■ *Pukovnik Oliver North bio je glavni američki operativac u transakciji*

na životu. Reaganova administracija je pronašla krajnje neuobičajen način financiranja nikaragvanskih gerilaca, prodajom oružja zemlji koja se od 1979. nalazila na vrhu liste američkih neprijatelja - Iranu. Američki odnosi s Iranom bili su zategnuti nakon iranske revolucije i talakačke krize u američkoj ambasadi u Teheranu koja je uslijedila, zbog čega Iran nipošto nije spadao u red

poželjnih trgovinskih partnera američkog vojnoindustrijskog sektora. S druge strane, Iran je sredinom osamdesetih osim međunarodne izolacije bio upleten u dugotrajan i težak rat s Irakom, u kojem je unatoč brojčanoj nadmoći bio tehnički inferioran, te je očajnički tražio zemlje koje su bile spremne na prodaju oružja.

U prvoj polovici osamdesetih u Libanonu su učestale otmice stranih državljana, među kojima i brojnih Amerikanaca. U pokušaju da ishodi puštanje skupine zatočenih američ-

z bog koje je Iran zamalo odbio ponudu. Katalog američkog naoružanja isporučenog Iranu od veljače do studenog 1986. obuhvaćao je različite vrste oružja, od protutenkovskih projektila TOW i projektila Hawk do pričuvnih dijelova za druge oružane sustave, koji su se određa vrlo brzo našli iskorišteni u bitkama protiv iračke vojske duž porječja Shatt al Araba. Transakcija je bila utoliko paradoksalnija jer su Sjedinjene Države u trenutku prodaje oružja vodile međunarodnu gospodarsku blokadu Irana, a nedugo nakon transakcije se čak i izravno involvirale u Iransko-irački rat te su američki ratni brodovi tijekom rujna i listopada 1987. u seriji incidenta na području Perziskog zaljeva uništili više različitih iranskih brodova i naftnih platformi.

Otkriće afere

Klupko tajne američke pomoći Kontrasima počelo se odmotavati nakon što su Sandinisti 5. listopada 1986. iznad Nikaragve srušili

američki transportni zrakoplov s oružjem namijenjenog Kontrasima, a 3. studenoga libanonski je list objavio priču o zamjeni oružja za taoce. U studenom 1986., nakon prvotnog odbijanja, predsjednik Reagan je pred televizijskim kamerama priznao prodaju oružja Iranu te su cijeli skandal američki mediji prozvali Aferom Irangate. U svrhu istrage Kongres je osnovao tzv. Tower-vu komisiju koja je optužila Pindextera, ministra obrane Caspara Weinbergera i Northa. Predsjednik Reagan je bio pošteđen kongresne istrage, iako je dio demokrata imao neskrivenu želju učiniti Irangate za Reagana onim što je Watergate bio za Nixona. Istraga provedena 1992. pokazala je da je o

transakciji bio obaviješten cijelokupni tadašnji vrh Sjedinjenih Država - uz predsjednika Reagana i potpredsjednika Bush, državni tajnik Schultz i direktor CIA-e Casey. Pred američkom javnošću i istražnim odborom Kongresa kao žrtveni jarac poslužio je pukovnik Oliver North, koji je u lipnju 1989. osuđen na trogođišnju zatvorsku kaznu zbog opstruiranja Kongresa i uništavanja službenih dokumenata, no kasnije je viša sudska instanca odbacila optužbe protiv Northa. Afera Irangate je Northu donijela veliku popularnost među američkim konzervativnim krugovima te mu omogućila televizijsku karijeru i autorstvo nekoliko knjiga.

Prodaja oružja Iranu i financiranje Kontrasa bile su teške povrede legislative Kongresa, posebice Bolandovog amandmana, i jedna od najtežih američkih unutrašnjopolitičkih kriza osamdesetih godina. Iran je platio oko 48 milijuna USD-a za oružje, od čega je 16 milijuna bilo iskorišteno za Kontrase, a ostalo je upotrijebljeno u drugim tajnim operacijama, koje su uključivale i oslobođanje američkih taoca iz Libanona. Osim političkih potresa u Sjedinjenim Državama, afera Irangate je ponovno doveo do ukidanja američke vojne pomoći Kontrasima, koja više nije obnavljana. Svršetkom Hladnog rata Nikaragva se suočila s prestankom pomoći iz Sovjetskog Saveza te je zbog naraslog unutrašnjeg i vanjskog pritiska pristala na početak pregovora s Kontrasima, čime je u ožujku 1988. okončan nikaragvanski rat. ■

■ Iran se od 1979. nalazio na vrhu liste američkih neprijatelja, što je dodatni začin aferi Irangate

kih državljana, Bijela kuća je ostvarila prve kontakte s Teheranom koji je imao ulogu tutora nad jednim od najvećih organizatora otmica - šijitskom skupinom Hezbollah. U ljetu 1985. Sjedinjene Države su preko Izraela poslale Iranu protutenkovske projektile TOW u zamjenu za puštanje svećenika Weira iz zatočeništva. Nakon što je u prosincu 1985. savjetnik američkog predsjednika za nacionalnu sigurnost postao admiral John Poindexter, "posao" s Iranom je proširen. Pomoćnik u Vijeću nacionalne sigurnosti Oliver North je predložio da se novcem od prodaje oružja Iranu financiraju saveznici State Departmента na drugom kraju svijeta - nikaragvanski Kontrasi, što je Poindexter autorizirao. Iz transakcije oružjem ovaj put je isključen Izrael kao posrednik, a njegovu ulogu je zauzeo iranski trgovac oružjem u egzilu Manucher Ghorbanifar koji je sklapao izravne ugovore s Oliverom Northom, uzmajući i visoku proviziju za sebe

■ Afera Irangate jedna je od najvećih političkih kriza u Sjedinjenim Američkim Državama osamdesetih godina

**Éric Holder: "Gospodica Chambon",
V. B. Z., Zagreb, 2004.**

Éric Holder rođen je 1960. u Lilleu. Prvu je zbirku pripovjedaka objavio u dvadesetčetvrtoj, ali je sve do svojeg devetog objavljenog djela ostao na margini književnog života, unatoč podršci dijela književne kritike. Veliki uspjeh donijelo mu je sljedeće, deseto, objavljeno književno djelo - roman "Gospodica Chambon" iz 1996., kasnije prevedeno na petnaestak jezika.

Ovo djelo je kronika francuske provincije (gdje živi i sam autor) i jedne zabranjene ljubavi, od početka osuđene na propast. "Gospodica Chambon" je priča o susretu Antiona, portugalskog zidara, i Véronique Chambon, učiteljice njegovog sina. Antonio i Véronique vole se i žele, no u tišini i u mislima. Vidaju se, međusobno razgovaraju, no nikad jedno pred drugim ne spominju osjećaje koji ih vežu. Gospodica Chambon, učiteljica u malome francuskome gradiću, samotna i povučena, trajno je obilježena. Iznutra - osjećajem da nije uspjela u životu, jer je za sebe željela karijeru profesionalne violinistice, a ostala je samo provinčijska učiteljica. I izvana - činjenicom da je učiteljica te je zato primorana u svakome trenutku biti uzorna, bezgrešna i neu padljiva u svojoj besprijecknosti. Uz to, još vuče kompleks manje vrijednosti u odnosu na prijateljicu iz djetinjstva koja je uspjela izgraditi glazbenu karijeru, te u odnosu na majku i stariju sestru koje su joj svjesno poticale osjećaj inferiornosti. Véronique utjelovljuje znanje, učenost i senzibilnost - njezin svijet čine knjige, samoča i klasična glazba. Nasuprot njoj, Antonio, otac njezina učenika, koji ju sasvim slučajno susreće u školi i oni se uskoro fatalno zaljubljuju jedno u drugo, obični je zidar, najamni radnik grubih ruku čiji se svijet svodi na radove koje izvodi na gradilištima, čovjek bez ambicija i bez tereta umišljaja da je u životu mogao bolje i više. No, baš ih ta razlika zbljižava - Véronique je zavadena snagom i čvrstinom kojom Antonio zrači, dok je Antonio privučen senzibilnim svijetom novih emocija i osjećanja kojeg mu otvara Véronique. Možda najzanimljiviji, ali i najzanemareniji lik u romanu zapravo je Antonijeva supruga Anne-Marie, koja vrlo stočki prati emotivnu muževu borbu, noseći njihovo drugo dijete i nastojeći se sprijateljiti s Véronique, što iz želje da upozna konkurenčiju, što iz potrebe da se zblji sa ženom koja joj i po godinama i po senzibilitetu odgovara puno više od provincijalci koje ju okružuju.

Književni izraz Érica Holdera iznimno je zahtjevan u svojoj jednostavnosti, jezgrovitosti i preciznosti, no istodobno su njegova djela čitljiva i emocionalno raskošna, što je svakako i najvažniji uzrok omiljenosti među čitateljima.

Mirela MENGES

21. rujna 1991. Okupirana Petrinja

Stari hrvatski grad Petrinja, smješten na desnoj obali rijeke Kupe, najteže dane u svom višestoljetnom postojanju doživio je u kasno ljetu 1991. Stanovništvo Petrinje nakon II. svjetskog rata činilo je više od 80 posto Hrvata, da bi nakon četiri desetljeća, prema popisu iz 1991. godine, od izrazito većinskog naroda postali brojčano inferiorni u odnosu na srpsko stanovništvo. Zbog toga su velikosrpski krugovi na početku svoje pobune protiv novog demokratskog poretka počeli pozivati na ustanak uime očuvanja Jugoslavije. Kada je u ljetu 1991. počelo četničko čišćenje banjških sela, Petrinja najprije prima prognanike, a zatim 2. rujna postaje i sama žrtvom otvorene agresije. Pažljivo koordiniranom akcijom iz zloglasne vojarne "Vasilj Gačeša" udruženi pobunjeni Srbi i rezervisti JNA napadaju središte grada, razarajući isključivo civilne objekte. U sljedećih dvadesetak dana napadi se ponavljaju svakodnevno te je većina civila prinuđena napustiti svoje domove i potražiti sigurnost izvan rodнog kraja. Vojno-tehnološka nadmoć JNA, izražena u podršci oklopnih jedinica i ratnog "vazduhoplovstva", prevagnula je. U večernjem satima 21. rujna 1991. posljednji branitelji - pripadnici zbora ZNG-a i MUP-a RH - prelaze na lijevu obalu Kupe kod Bresta, a srbočetničke horde počinju svoj razulareni pirog nad gradom sa 750-godišnjom tradicijom, nastojeći uništiti sve što podsjeća na Hrvate. Građani Petrinje pune su četiri godine diljem Hrvatske i svijeta čekali povratak, sjećajući se svoga grada kojega su zadnji put vidjeli 21. rujna u plamenu. U vojno-redarstvenoj akciji Oluja u nedjeljino jutro 6. kolovoza 1995. Petrinja je oslobođena, a uz Gromove najbrojniji oslobođitelji bili su Petrinčići okupljeni u 12. domobranskoj pukovniji Hrvatske vojske.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Otkrivanje Kristova lica

Tko je Isus Krist? Na to pitanje kršćani lako odgovore da je on Sin Božji, Spasitelj i Otkupitelj čovjeka. Pa i neki nekršćani smatraju ga velikim prorokom, revolucionarom, reformatorom, humanistom, ili socijalistom. U povijesti je uvijek bilo većih i manjih "reinterpretacija" Evandelja i Isusove osobe - od karikatura i znanstvenih hipoteza do grubih blasphemija. Danas smo svjedoci goleme globalne propagande iskrivljenog "lica" Isusa Krista. Ona se odvija po medijskim predlošcima Dana Browna. Nažalost, ta kampanja ne samo da nije uspjela sakriti animozitet, nego izgleda da se etabrišalo protukatoličanstvo kao "posljednja prihvatljiva predsuda" (američki povjesničar i sociolog P. Jenkins). Zašto je nekima takav "Krist" prihvatljiviji od Onoga u evandeljima? Ne treba se tome čuditi. Čak je i apostolima, koji su preko Petra priznali Isusa Mesijom, bilo teško prihvati Božji naum spasenja koji traži trpljenje i smrt Kristovu. Štoviše, kad je Krist najavio svoju muku Petar ga je pokušao od toga odvratiti. Kao da se, sluteći da je to i njihov put, u njima nesvesno očitovao čovjekov spontan otpor patnji i križu. Ili se ta slika poniženja njihova Učitelja kosila s njihovom predodžbom o Njemu kao političkom vodi i oslobođitelju od tuđinske okupacije. Ipak, u dvojbama je presudila njihova vjera i povjerenje u Isusa. Svi su, osim Jude, dosljedno pošli za Njim. Ostavili su nam primjer i pouku da poput Krista i kršćani trebaju nositi svoj križ kako bi postigli pravi život. Sve je to današnjim kršćanima izazov za produbljivanje vjere i jačanje vjernosti. Ali, ako je u materijalnom marketingu korisna i negativna promidžba, to nam je poticaj na mirno prihvaćanje uvreda, u sigurnosti da i medijsko pljuvanje Isusa može nekoga potaknuti na otkrivanje pravoga Kristova lica. Posebice ondje gdje jedino Bog po krivim crtama piše ravno.

Andelko KAĆUNKO

INFOKUTAK

Izlžba slike u povodu Dana HRM-a - Mornarici s ljubavlju

U povodu obilježavanja Dana Hrvatske ratne mornarice i 15. obljetnice ustrojavanja HRM-a, Zapovjedništvo HRM-a priredilo je u Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, izložbu slike IVE ŠIME DOBROTE iz Rogoznice. Autor se predstavio s četrdesetak ulja na platnu, kartonu ili lesoru, s dalmatinskim temama, a izložba se može razgledati do 18. rujna, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. Ulaz slobodan.

Mornarica SAD-a nekoć

Upomorskim bitkama II. svjetskog rata američka ratna mornarica najzaposlenija je bila na prostranstvima Tihog oceana u neprekidnim sukobima s japanskim carskom mornaricom, ali veliku je pozornost morala posvetiti i zbijanjima na Atlantiku. U rat se ušlo brzo, pa se u praksi događalo da su mnoge postrojbe u svoje prve ratne operacije ušle u zastarjelim odorama

koje niti krojem, niti svojom funkcionalnošću nisu bile prilagođene uvjetima tadašnjeg načina ratovanja. U svojem standardnom obliku mornari su nosili tamnoplave pulovere, odnosno svojevrsne tunike koje su navlačili preko glave, ali nisu bili ispleteni, već sašiveni od štofa, ili kakvog drugog prikladnog materijala. Preko prsiju imali su crne vrpce koje pripadaju klasičnoj mornarskoj oznaci, produženom šalu koji na leđima završava četverokutom tamnije ili svjetlijie plave boje, uz obvezatno obrubljivanje bijelim prugama.

Sve do rujna 1942. dočasničke oznake čineći nosile su se na obje nadlaktice, a otada samo na lijevoj ruci. Uz oznake čina nerijetko su se nosile i dijagonalno položene žute trake na podlaktici označavajući godine službe: svaka je traka označavala jednu godinu. Oznake na manšetama nisu se odnosile se na rang, već kategoriju, odnosno stupanj kojem je mornar pripadao: tri pruge duge 12 cm spojene dvjema okomitim prugama od 5 cm označavale su mornara 3. razreda. Na ostalim dijelovima odore nisu se nosile nikakve oznake. U hladnjim vremenskim prilikama američki su mornari nosili debeli ogrtač s dvorednim kopčanjem i s velikim metalnim ili plastičnim pučetima na kojima je uvijek bio američki orao.

Časnik s nazivom *e n s i g n* bio je najniži čin američke mornarice, a njegov se naziv, ovisno o mornarici dotične zemlje, prevodi kao potporučnik, odnosno zastavnik. Časničku mu je oznaku činila jedna žuta pruga sa zlatnom petokrakom zvijezdom iznad nje, na donjem dijelu rukava obje ruke, odnosno na nepostojecim "manšetama". Sve do 1. siječnja 1933. takve su zlatne pruge rukav obavijale u potpunosti, a onda se svele na svoju polovinu i širile se samo vanjskim dijelom rukava. Zvijezda je označavala da je riječ o pomorskom, odnosno nautičkom časniku, za razliku od strojara, radiotelegrafista, administracije ili nečega drugoga.

Jurica MILETIĆ

www.museum.navy.ru

Jedna od rijetkih ruskih web stranica kojima bismo mogli dati i prefiks službena odnosi se na site ruskog pomorskog Vojnog muzeja u St. Petersburgu. Nažalost, engleska verzija stranice ponovno nije u uporabi, što, ako je suditi po prošlosti, znači da će na tom dijelu stranice biti objavljen novi materijal.

Ipak, i na ruskom nije teško dokučiti sadržaj.

Slavna ruska vojna povijest u Muzeju se značajnije spominje od godine 1709. i obrađuje nekoliko razdoblja, zaključno sa završetkom II. svjetskog rata. Moderna vremena obrađena su u manjem dijelu. Svi tekstovi su vrlo opširni i u pravilu ilustrirani s najmanje dvije fotografije, a odnose se ne samo na (vojnu i trgovacku) tehniku, nego i na naoružanje, odore i konkretne ljudi koji su služili na pojedinim brodovima. To je svakako zanimljivo jer, kad su protekla stoljeća u pitanju, posjetitelji imaju prigodu vidjeti i umjetnička djela nekih od najvećih ruskih slikara. Nažalost, uvećavanje i download slika i fotografija nije moguće. U stranicu je uloženo mnogo truda i grafički i vizualno je jako dobra. Trenutačni nedostatak engleske verzije ne bi trebao obeshrabriti posjetitelje, no, i ona bi se mogla 'pojaviti' vrlo skoro.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio T. VLAŠČ

1. Nizozemska je vojska ljetos žurno nabavila oklopna vozila tipa:

- A Bushmaster
- B Humvee
- C Mercedes G

2. Bugarska je vojska ljetos dobila prve primjerke od 12 naručenih helikoptera:

- A AgustaWestland AB 139
- B Kamov Ka 60
- C Eurocopter AS 532 AL Cougar

3. Uređaj UPSTART britanske tvrtke

QinetiQ služi za:

- A penjanje po konopcu
- B prognoziranje vremena
- C otvaranje konzervi

4. Jurišna puška švedske vojske je:

- A M4A1
- B AK5
- C FAMAS

5. Nova jurišna puška slovenske vojske je:

- A FN F2000
- B HK G36
- C Beretta AR 70/90

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr